ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ եւ թէ գաւառաց համար
Տարեկան 7 մէճիտ
Վեցամսեայ 3 1/2 »
Եռամսեայ 2 »
Օտար երկիրներու համար 40 Փր.
Վեցամսեայ 20 »
Եռամսեայ 10 »
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, ցաց ի Բօսթ Լօքալէն:
Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի՝ 115 ղրուշի փուլն 100 ղրուշի հաշուով:
Նամակները կ'ուղղուին առ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, Կ. Պոլիս:

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

"بوزانتيون"
ارمنيجه يومى وسياسى غزته
صاحب امتياز ومدير مسؤلى
بوزانت كچيان
مطبعه و اداره‌خانه‌سى باب عالى جاده‌سنده ۳۸ نومرولى دائرهٔ مخصوصه‌ده‌در

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur–Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 61 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 1897 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 15/27 — 24 ՇԱԲԱՆ 1314. 15 ՔԵԱՆՈՒՆԻ ՍԱՆԻ 1312 — Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 61

Կ. ՊՈԼԻՍ, 15/27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1897

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՎՏԱՆԳԻ ՊԱՏՃԱՌՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Շումլայէն (ուր բաւական թուով հայ գաղթականներ կը գտնուին այս պահուս) յունուար 11/23 թուով նամակ մը ստացանք, որ ի մէջ այլոց կըսէ.

«Հոս և Վառնա գտնուող օտարազգի, Պուլկարաց նման, մարդասիրաբար կը համակրին գաղթականներուն՝ անո՛ր համար որ ասոնք աշխատասէր են, լաւ արհեստաւոր ու քիչով շատացող: Բայց գանք Գերմաններուն: — Պերլինի բարեկեցիկ դասուն պատկանող տիկնայք ոմանք գումարում մը կընեն, և կորոշեն 200—250 աղքատիկ տղաք՝ 5էն 9 տարու՝ բերել տալ և ամէն մէկն իրենց որդեգիր ընել, բայց անոնց կրօնն ու ազգութիւնը մէջ խաղցնելով: Ուստի, այս տղաքը ժողվել բերելու համար Պ. Ամիրխանեանց անուանով հայ միսիոնար մը (որ ժամանակաւ 5—6 տարի Պոլիս ի Խասգիւղ բնակած է և հոն բողոքական օրիորդի մը հետ ամուսնացած) ամիս մը յառաջ Վառնա գնաց: Ի սկզբան այնպիսի յոյսեր տուած էր թէ հետը տանելիք տղաքը 15 տարիէն չափ Պերլինի վարժարաններուն, նոյն իսկ Համալսարաններուն մէջ կրթուելէ ետքը, ծնողաց գիրկը պիտի վերադառնան: Ուստի, բաւական թուով հայրեր և մայրեր համոզուեր էին: Բայց երբ նորանոր տեղեկութիւններով հաստատուեցաւ որ տանելիք տղաքն ա՛լ վերադառնալիք չունին, ծնողքներն ամէնքն ալ «կալ զմեզ հրաժարեալ» ըսելով, խօսքերնին ետ առին: Հիմա Պ. Ամիրխանեանց Փիլիպէ գացած է, տղաքներ գտնելու յուսով: Ըսին թէ յառաջագոյն Խարբերդ գացեր է՝ 250 աղքատիկ տղայ հոնկէ տանելու խորհրդով: Բայց հոն չէ յաջողեր, և իր մարդասիրական գաղափարն հոս ի գործ դնել ուզեր է: Բիւզանդիոնի խմբագրականներուն մէջ և Ա—էփ—ք—ի կողմէ առ ձեզ տրուած պատասխանին մէջ սոյն խնդիրն յուզուած տեսնելով, այս ճշգրիտ իրողութիւնները ձեզ տեղեկագրել պարտ համարեցի: Կը խնդրեմ որ՝ եթէ յարմար դատէք՝ Պուլկարիոյ ուրիշ քաղաքները գտնուող գաղթականներն զգուշացնելու համար յատուկ յօդուած մը նուիրէք խնդրոյն: Առաջիկայ նամակներովս կիմացնեմ գործին ստանալիք նոր երեւոյթները:»

* * *

Հայր և մայր իրենց անչափահաս զաւակաց տէրն են: Եթէ միայն իրենց զաւակներուն ապագան մտածելով կը յօժարին զանոնք խնամակալ մարմնի մը յանձնել՝ ա՛յլ ևս անոնց երեսը չտեսնելու պայմանով, մարդ չի կրնար զիրենք արգիլել: Մարդկային բնութիւնը գիտցողի մը համար իրաւ քիչ մը դժուար է այսպիսի ծնողներ ենթադրել, բայց ի՛նչ և է: —Խնդիրը կը փոխուի երբ այն տղայոց հոգածութիւնն հասարակութեան մնացեր է: Հասարակութիւն մը ծնողական այնքան բացարձակ իշխանութիւն չունի: Շատ մը պայմաններու ենթակայ է: Օրինակի համար, չի կրնար յօժարիլ որ իր խնամքին յանձնուած տղաք օտարանան իրենց եկեղեցիէն, իրենց ազգութենէն, լեզուէն ու ցեղային ամէն յատկանիշերէն: Հասարակութիւնը պարտի հոգ տանիլ որ աղքատիկ տղաքներուն ի՛նչ բարիք որ ըլլայ, սոյն էական պայմաններուն չդպչելու կերպով ըլլայ: Անցեալները գրուեցաւ որ աղքատիկ տղաքներ կրթելու համար Երուսաղէմի Միաբանութեան և Աղեքսանդրիոյ ազգ. իշխանութեան առաջարկներ եղած են, և ասոնք պայման դրած են որ տղայոց դաւանութիւնն ու լեզուն յարգուին, և այս նպատակաւ կրօնի և հայերէնի ուսման համար Ազգին կողմէ և Ազգին ծախքով ուսուցիչներ կարգուին, որոց պաշտօնավարութեան թոյլտուութիւն ըլլայ մարդասիրական հաստատութիւններուն կողմէ: Լրջօրէն ըմբռնուած բարեգործութիւնն ահա ա՛յսպէս կ'ըլլայ: Իսկ Շումլայէն մեզ գրուած նամակը գաղթական Հայերուն համար ճշմարիտ վտանգ մը մատնանիշ կ'ընէ, որոյ վրայ ուշադրութիւն դարձնել ո՛չ միայն լրագրութեան այլ և եկեղեցական իշխանութեան պարտքն է: Մեք չենք կրնալ հաւտալ որ կրօնի պաշտօնեայ մը, որպէս Պ. Ամիրխանեանց, գիտութեամբ և գիտմամբ սխալ տեղեկութիւն մը տուած ըլլայ ծնողներուն և պաշտպաններուն՝ այն տղայոց նկատմամբ որոց պաշտպանութեան և կրթութեան հոգն իրեն յանձնել կ'առաջարկէր: Թերեւս միսիոնարն ինքն ևս այնպէս կը կարծէր թէ այս տղաք տարիներով կրթուելէն ետքը պիտի դառնան իրենց ծնողներուն քով: Բայց ապա հասկցուեր է որ դժբախտաբար այնպէս չէ բանը: Հայ գաղթականները պէտք է ուրեմն վերահասու ըլլան ճշմարտութեան, և այնպիսի որոշում մը չտան որուն համար յետոյ զղջալու պատճառ ունենան:

Գաղթականութեան քանի մը անպատեհութիւններուն արդէն գիտենք. ինչպէս՝ անգործ մնալ, համաճարակներու ենթակայ ըլլալ, չոկուած գիւղէ մը ու վիճակէ մը ի սպառ զրկուիլ, գոյք և ապրանք ոչինչ գնով կամ առանց ո՛և է փոխարինութեան ձեռքէ հանել, ևն: Շումլայի նամակը նոր դժուարութիւն մը կը ցուցնէ: Այսպիսի աղքատիկ տղաքներ հոգալու համար Ազգն ինք ինչո՞ւ համար իրեն սեփական հաստատութիւններ չունենայ, ուր որ կան այսպիսի տղաք: Աւետաբերի Պատ. խմբագիրն ևս առ մեզ տուած պատասխանին մէջ փափաք յայտնած էր որ Ազգին աղքատիկ և անտէրունչ տղաքն հոս այս երկրին մէջ իսկ խնամելու և կրթելու միջոցը գտնուի և օտար երկիր ղրկելու պէտք չմնայ: Մեր Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ ունեցած հաստատութեան նմաններն ուրիշ տեղեր ալ ինչո՞ւ չկարենան կազմուիլ: Այն ատեն այսպիսի ինքնուրոյն հաստատութիւններու պահպանման համար կարելի է ամէն ազգէ բարեսէրներու օգնութեան դիմել, և տղաքն օտարութեան և օտար եկեղեցիի գիրկը նետելու պէտք չի մնար: Այս խորհուրդը մեզ կը թելադրենք նաև մեր տարբերակ ազգայիններուն, իսկ Պոլսոյ համար անհրաժեշտ կը սեպենք որ Հիւանդանոցին վարժարանը շատ աւելի զօրաւոր և կանոնաւոր վիճակի մը մէջ դրուի: Պէտք է որ աւելի աշակերտ պարունակելու, խնամելու և կրթելու կարող ըլլայ մեր բարեգործական մեծագոյն Հաստատութիւնն, և այս նպատակաւ ըլլալիք ամէն ծախք, անձնուիրութիւնք և հոգածութիւնք ներկային մէջ մարդասիրութեան մէկ մեծ գործ ըլլալէ զատ, ապագային մէջ ալ ամէն բարեգործութենէ աւելի կրնան արդիւնաւորիլ:

ՈՒՂԵՒՈՐԻ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԷՆ

«ՀԱՃԻ ԳԷՈՐԳ»

Վեց ընկերք, երեք կառօք, կը մեկնէինք Տրապիզոնէն դէպ յԵրզրում նոյեմբեր ամսոյ սկիզբը: Երբ հասանք Ճեվիզլիք անուանեալ գիւղն, հինգ ժամ հեռի քաղաքէն, կը տեսնեմ յանկարծ մանկոյտ մը՝ զոր կիջեցնէին աթոռակէն, ուր նստած էր կառապանին կից: Սա ըսաւ մեզ թէ աղքատ մ'էր զոր ձրի պիտի փոխադրէր մինչև Երզրում, թէ և ստուգուեցաւ յետոյ թէ յիսուն դաշեկանի սակարկած էր մանկոյտ էակին հետ: Կառապանն իջեւանի դրան առջև տախտակամածի մը վրայ բերաւ դրաւ զայն չալկաւ իբրև բեռն, և գնաց հեռացաւ իւր ձիոց բուռ տալու: Կը մօտենամ խեղճին այդ մարդակերպ էակին, որ ոչ ձեռք ունի և ոչ ոտք. կը տեղեկանամ թէ Հայ է, Պուլանըգցի, քսան և ութ տարեկան, «Հաճի Գէորգ» անուն, ի ծնէ այդ վիճակին մէջ: Հարցումներ և պատասխաններ կը փոխանակեմք, մինչ մեր բարեսէր ընկերաց մին կերակուր կը նուէր հէք էակին կոկորդն ի վայր: Կարմրերես կայտառ երիտասարդ մ'է, մաքուր ածիլուած, արծաթի ձայն ունի, մարգարտեայ ատամներ, և կը խօսի լաւ հայերէն: Կը հետաքրքրուիմ բնականաբար իմանալ թէ ուստի կը բերուէր. գիտէի արդէն թէ ուր պիտի տարուէր: Իւր ուղևորութեան պատմութիւնն արդարև ապշեցուց զիս. տասն և վեց տարի գրեթէ անդադար կը ճանապարհորդէր. մի անգամ եւեթ, իբր ութ տարի յառաջ, դարձած էր իւր ծննդավայրն ի Պուլանըգ . . . ամուսնանալո՛ւ համար. և իրօք ամուսնացած էր. առաքինի կին մ'ունէր, ինչպէս կըսէր ինքն, և ես հաւատացի՝ երկնային առաքինութեամբ օժտեալ էակ մ'անշուշտ: Մոռացայ միայն հարցնել՝ թէ ոտք կամ գոնէ ձեռք ունէ՞ր կինն իւր հրեշտակային սրտին հետ. բայց զաւակ չէին ունեցած . . . տակաւին, ըսաւ: Առաջին անգամ տասներեքամեայ հասակին մէջ մեկնած էր Պուլանըգէն՝ ի մոյր շրջելու հեռաւոր երկիրներ, ուր և տարած էին զինքն իւր շահակից ընկերք. Թուրքիոյ և Ռուսիոյ գրեթէ բոլոր գլխաւոր քաղաքաց մէջ երեւցած էր «Հաճի Գէորգ» և, ինչպէս կըսէր, բաւական դրամ շահած և շահեցուցած: Իր ուղևորութիւնն սկսած էր 1878 ին, երբ մեկնելով իւր քաղաքէն կը տարուէր նախ ի Սղերդ, և ապա հետզհետէ՝ Տիարպէքիր, Սեւաւրագ, Եդեսիա, Պիրէճիք, Այնթապ, Քիլիս, Բերիա, Իսկէնտէրուն, Ցոպէ, Երուսաղէմ, Մէրսին, Թէրսուս, Ատանա, Սիս, Հաճըն, Իզմիր, Պոլիս, Տրապիզոն, Բաբերդ, Երզրում և Պուլանըգ: Երկրորդ ուղևորութիւնն կը սկսէր 1887 ին, յետ ամուսնութեան, տարուելով նախ Պուլանըգէ ի Մուշ, յետոյ կարգաւ Պիթլիս, Վան, Իկտիր, Կարս, Աղըսթաֆա, Նախիջեւան, Երեւան, Էջմիածին, Կիւմրի, ապա դարձեալ Երեւան, Տփղիս, Սուրամ, Կորի, Խաշուր, Քութայիս, Պաթում, Տրապիզոն վերջին անգամ, ուստի կուղևորէր մեզ հետ յԵրզրում՝ դառնալու համար իւր քաղաքը Պուլանըգ, յետ եօթնամեայ ուղևորութեան:

Ոչ ուրեք այնչափ արգահատանք ազդեց ինձ հէք մարդակերպն՝ որչափ Երզրումի սառուցապատ դաշտին վրայ: Սոսկալի էր ցուրտն այն անհուն արձակավայրին մէջ. արեւելեան հողմն կը սուրար մեզ հակառակ ուղղութեամբ և կը սառեցնէր մեր արիւնը: «Հաճի Գէորգ» միշտ նստած էր մեր հետեւորդ կառաց աթոռակին վրայ, առընթեր կառապանին, ցրտաշունչ հողմոյն դէմ անպատսպար: Պահ մը դուրս կը հանեմ գլուխս դիտելու համար թէ ի՛նչ կընէր. —ծաղկազուարճ երիտասարդն ալեւորած էր յանկարծ, ընչացքն ամբողջ սառած սպիտակցած, և նայուածքն ուղղած էր դէպ ի քաղաքն՝ որ ա՛լ կերեւէր որոշ:

Երկրորդ առաւօտ կանուխ, Երզրումի Մայր-եկեղեցւոյ դրան առջև, զանգակատան տակ, կը տեսնեմ Հաճին բերուած դրուած ի մոյր պաղ սալայատակին վրայ: Դեռ կը հնչէ ականջիս իւր արծաթի ձայնն աղաղակելով. «Շէ՛ն եւ պայծառ մնաք:» Այնուհետեւ ոչ ոք տեսած է զինքն յԵրզրում:

Գիշեր մը Ծորոխի ափանց վրայ

Մեր փոքրիկ կարաւանն սեպ. 26ին՝ 1895, կը հասնէր ի Բաբերդ, ուր օթեւան պիտի ընէինք. կէս օրէն չորս ժամ յետոյ քաղաքն էինք արդէն: Մեր ուղեկիցք բնական հետաքրքրութեամբ կը սկսին, առանց բնաւ դադար առնլու, շատ անդ շրջագայիլ ուրեն յառաջ. ամէն ինչ, թէև չունենալ հրապոյր, նոր է իրենց համար. թաղ, շուկայ, փողոց, բնակարան, մարդիկ՝ ամէն ինչ նորատեսիլ: Ինձ համար, որ երրորդ անգամ կը տեսնէի զԲաբերդ, մասնաւոր հրապոյր ունէր միայն Ծորոխ, այն պատմական գետն՝ որ կը ճեղքէ քաղաքը ի ծայրէ ի ծայր, և այն հինաւուրց բերդն՝ որ կը սեպանայ ատամնաձեւ ցեխէ հիւսիսային կողմը քաղաքին, բարձր բլրոյ մը վրայ: Պանդոկն ուր իջեւանեցանք Ծորոխի ափանց վրայ էր, և պատուհանը գետին վրայ կառուած: Պատուհանին յարակից խուց մը ցոյց տուին ինձ, ուր առանձնացայ հանգչիլ սակաւիկ տասը ժամու ուղևորութեան խոնջանքէն: Այսուհետեւ ոմանք եկան գնացին՝ բարի ճանապարհ մաղթելով մեր խմբին (*), թէև անձկանօք կը սպասէի վերջին այցելուին մեկնելուն՝ քնով կազդուրելու համար խոնջեալ անդամներս, մանաւանդ որ երկրորդ օրն առաւօտուն կանուխ դարձեալ պիտի ելնէինք ճանապարհ, դարձեալ տասը ժամու ուղևորութիւն առնելու:

Ամէն ոք մեկնեցաւ հուսկ յետոյ, ամէն ձայն դադրեցաւ, երբ կէս գիշեր ալ մօտեցած էր: Ծորոխ չէր դադրած սակայն իւր մեղմ մրմունջն, որում վերջապէս տեղի տուաւ քունս, ա՛յնքան հեշտիւ կ'օրօրէր հոգիս՝ մինչև ուր ուրեմն ելայ մահճէս և գնացի նստիլ պատուհանին առջև, զոր բացի: Այն գիշերային անշշուկ լռութեան մէջ՝ հնար չէ ինձ բացատրել թէ ի՛նչ կը զգայի իւր Ծորոխի քաղցր մրմունջ. լուսնակին ճառագայթք գետեզեր ուռեննաց ոստերէն մաղուելով՝ ոսկեգոյն կայծեր կ'եռացնէին Ծորոխի ջուրց մէջ, մինչ ծառոց ստուերք կը դողդղային հանդարտիկ ալեաց վրայ, ա՛յնքան խորհրդաւոր: Զգիտեմ ե՛րբ՝ բայց վերջոյ քունը տիրած էր յիս, պատուհանին առջև իսկ, օրօրուելով շառաչահար Ծորոխի մրմունջներէն:

Առաւօտուն շատ կանուխ կը զարթնում ընդոստ պատուհանիս բաղխումէն. աչերս կը բանամ եւ կը տեսնեմ ալեզարդ կերպարան մը պատուհանիս շրջանակին մէջ՝ գտակ ի գլուխ . . . Տ. Խորէն վրդ. Կիւրոյեանն է, զոր տեսած էի տասը տարի յառաջ ի Պոլիս: Կը փութամ բանալ թէև դուռ վիճակի մէջ, խցիկս դրան. ողջագուրանք, համբոյր, սիրալիր տեսակցութիւն երկարօրէն. ապա թէյ և նախաճաշ ի միասին, մինչև որ կը հասնի մեր մեկնելու ժամն, և կը բաժնուինք յաւիտեան. զի տասն և ութ օր յետոյ, հոկտեմբեր 14ին, կը վախճանէր հէք վարդապետն:

Բոբ Լեռ

Կարնոյ դաշտին արեւմտակողմն է այս անուն լեռնաշղթայն, քաղաքէն տասն և վեց ժամ հեռի Չորուղ գիւղ: Կրկին երկնաբերձ գագաթունք, ոչ այնչափ բացաձիգ ի միմեանց, եպիսկոպոսական թագի ձեւով կը պատէին Բոբի վերին սարերն անհուն կապուտակին մէջ. Տրապիզոն-Երզրում ձգուած մեծ խճուղին լեռն ի վեր կը բարձրանայ տակաւ պտուտակի շրջանօք, և հուսկ կ'անցնի ընդ մէջ այդ կրկին գագաթանց, յաճախ մառախլամած ամպածրար, առաւել քան երկու հազար մէտր բարձրութեամբ ծովու մակերեւոյթէն, լերկ ամենեւին կամ ձիւնապատ ուրեք ուրեք՝ ամառնային կիզիչ ճառագայթից ներքեւ իսկ, ուր չափաւոր բարեխառնութեամբ ախորժ զովութիւն կը վայելէ պարտասեալ ուղևորն, եւ կուշտ ու կուռ կ'ըմպէ ականակիտ սառնորակ աղբիւրէն՝ որ կը բղխի այդ բարձանց վրայ և ուղխորէն կերթայ կը հոսի սարն ի վայր: Մեծաշուք է տեսարանն որ կը պարզի անդ անշշունջ հանդարտութեան մէջ. դիւթական է շրջապատկերն՝ երկրէ հեռի, երկնից մօտ, ամպոց բարձրակատար օթեւանաց վրայ. անթիւ անհամար բարձունք եւ սարք, բնութեան հազար եւ մի քմահաճութեամբք, կը բոլորեն շուրջանակի Բոբի զուգաբերձ գագաթներն ի հեռուստ կամ ի մօտոյ, բիւրաւոր երանգօք, բազմազան ստուերօք, զորս արեգական ճառագայթք կը յօրինեն՝ թափանցելով անհուն լեռնաշղթային ծամածուռ օղակներէն. ամպոց ահագին ծուէնք՝ բարձրաբերձ կատարաց վրայ, զորս կը դժկամակին թողուլ, հրաբխի պատկերներ կը ձեւացնեն ի հեռուստ: Դալարութեան ծով մը կը տարածուի մեծատարած դաշտին վրայ, եւ լճակք ու խորշք կամ կիրճք կը նշմարուին հովտաց և ծմակաց, ձորոց եւ ծործորոց մէջ. առուք եւ առուակք, նուրբ սպիտակ երիզաց նման, կը փայլին կանաչազգեղ մարգաց մէջ հեզիկ սահելով՝ չգիտես ո՛ր ուղղութեամբ եւ ուստի՛ սկիզբն առած կամ ո՛ւր յանգելով ի վերջոյ:

Սեպտ. 28ին, կէս օրէն երկու ժամ յառաջ, մեր փոքրիկ կարաւանն հասած էր Բոբի բարձրագոյն սարահարթին վրայ, ոմանք կառօք և այլք հետի՝ ըստ կամս: Խոնջեալ երիվարաց եւ ցնցեալ ուղևորաց շատ ցանկալի կայան մ'է այս սարահարթն, ուստի դէպ յԵրզրում դաշտն այլ եւս վայրէջ է բոլորովին: Օդը ցուրտ էր աւելի քան զով, թէպէտ արեւն անամպ երկնի վրայ կը շողար մեծապայծառ. երկու շաբաթ յառաջ ձիւն տեղացած էր, ինչպէս ըսաւ մեզ կայարանի պահակն, եւ ոչ ոք կարող էր գուշակել օդոյ որպիսութիւնն երկու ժամ յետոյ:

Կէս ժամու չափ դադար առինք Բոբի-խանին ալրեր քով. Թեթեւ նախաճաշ մը յօտնկայս՝ ի սէր կենսատու ջրոյն որ յորդութեամբ կը ծորէ փայտեայ ուրդէն, եւ ապա ի ճանապարհ կառարշաւ դէպ ի զառիվայրն որ կիջնէ ի Բանակապան, փոքրիկ գիւղ մը Բոբի հարաւային ստորոտին մօտ: Այս գիւղէն մինչեւ ի քաղաք այլ եւս դիւր է ուղին՝ առանց զգալի ելեւէջներու:

Ե. Գ.

(*) Տասներեք ուսանողք, որ ինձ հետ կ'երթային Սանասարեան վարժարան:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԹԷ ԻՆՉՈ՞Ւ ՉԵՄ ԸՆԿՃԻՐ

(Որբեւարիի մը պատմութիւնը)

Ա.

Աղջիկնութեանս ես շատ դժ կը խօսէի, թէեւ մամս միշտ կը պատուիրէր որ «մեծ պատառ ուտեմ բայց մեծ չի խօսիմ». սակայն ես բնաւ կարեւորութիւն չտալով այս տեսակ խրատներու կը շարունակէի մեծ մեծ ջարդել, որովհետեւ հարուստ զաւակ էի ու անիրաւ մամոնային շնորհիւ ամէն բան անպակաս էր ինձ համար, մինչեւ իսկ հաւիրաւոր աղջիկներու բերնին ջուրերը վազեցնող ամուսնական թեկնածուներու ստուար խումբ մը, որոնցմէ մէկ արժանաւորին հետ ամուսնանալով շարունակեցի երջանկաբար ապրիլ ու մեծարանել: Բախտն որ սաստիկ կը նախանձէր ինձ, խոկոյն գլխուս զարկաւ ու մեր ամուսնութենէն տասը տարի վերջ ամուսինս մահուան ճիրաններուն յանձնելով, երկու մանչ զաւակներով զիս ձգեց որբեւարի: Անակնկալ դժբախտութիւն մը, որ փոխանակ զիս բախտին առջեւ խոնարհեցնելու, աւելի եւս քաջութիւն ազդեց վրաս անոր հետ կռուելու համար: Սիրելի ամուսնոյս սուգին առաջին ազդեցութիւնն անցնելէ վերջ, նկատելով որ ամուսնոյս յիշատակն յարգելուն ամենէն գործնական միջոցն՝ անոր թողած հարստութիւնն օրինաւորապէս տնտեսելով զաւակները լաւ կրթել ու անոնց ապագան ապահովելուն մէջ կը կայանայ, խելահաս ազգականներու օգնութիւնով սկսայ լուսահոգիին հաշիւները քննել:

Երկար աշխատութիւններէ վերջ վերահասու եղանք տխուր ճշմարտութեան որ ամուսինս ապագայ մը չէր կրցած պատրաստել մեզի, ու հանգուցեալին գոյքն ու պարտքն հազիւ զիրար կը հաւասարակշռէին: Հիմա հասկցայ որ, բախտն ինձ հետ լաւ մը կռուելու համար, թեւերը մինչեւ արմուկները սոթտեր է, ուստի ես ալ, արդէն մեծախօս աղջիկ, արժանապատուութիւնս վիրաւորուած սեպելով, «ինչո՞ւ վար միամ բախտէն, ըսի, ինչ կրցաւ ընել ինձ. ամուսինս առաւ ձեռքէս, — շատ լաւ ես ալ աղջիկ կը սեպեմ զիս. միթէ այնչափ իշխանուհիներ չկա՞ն, որ իրենց հարստութիւնը, գեղեցկութիւնն ամէն բան զոհելով կը հրաժարին ամուսնական կեանքէ. ամուսնոյս հարստութիւնը փճացուց. միթէ այնչափ որբեւայրիներ չկա՞ն որ առանց հինգ փարայի՝ իրենց մատին ծայրովը կապրին, մանաւանդ որ ես զօհարեղէններ ա՛լ ունիմ». ուստի սրտապնդեցի ինքզինքս, ու մտքս դրի կռուիլ բախտին դէմ: Ի հարկէ դիւրին չէր ինձ նման ճոխութեան մէջ մեծցած կնոջ մը . . . որբեւարիի մը, առանց ամուսինի ու հարստութեան ապրիլ և զաւակներ հասցնել, բայց ի՞նչ ընէի, եթէ յուսահատէի որո՞ւն հոգը պիտի ըլլար, գուցէ պատուոյս գնովն ապրէի քանի մը տարի ու անկից վերջ պատուաւոր ընկերութիւններէ արտաքսուած՝ թուք ու մուր պիտի ըլլայի թէ հասարակութեան և թէ զաւակներուս առջեւ: Ո՛հ Աստուած չընէ, ինձ նմա՞ն հպարտ կինը պիտի խոնարհի՞. Աստուած հոգիս առնէ եթէ անպատիւ պիտի ապրիմ օր մը իսկ: Ձէ՛, ատանկ բան չէր կրնար ըլլալ, ուստի նիւթական կացութեանս աստիճանն հասկնալէ վերջ, պատրուակ մը բռնեցի ու «ամուսնոյս մեռած տունը չեմ կրնար նստիլ» ըսելով, սպասաւոր, սպասուհի և խոհարար ամէնքը ցրուեցի, ու հեռաւոր թաղի մը մէջ փոքրիկ տուն մը վարձելով, քաշուեցայ երկու որբուկներուս հետ:

—Կաթնավաճառն ինչո՞ւ չի գար մա՛յր.

—Մայրիկ, վարպետին ըսէ որ իմին փէլաւս հաւկիթով եփէ:

—Աչքերդ ինչո՞ւ կարմրեր են, մայրիկ:

Բայց զաւակներս շատ պզտիկ էին. ու իրենց այս հարցումներն օղիկ օղիկ կը քաշէին սիրտս. սակայն միթէ կըրնայի՞ տկար կողմս ցցունելով լալ: Դժբախտութիւնը տեսէք որ հօրս տունն ալ լմցած էր, ու այն կողմէն թէ՛ նիւթական և թէ բարոյական, ո՛ և է ձեռնտուութիւն ակնկալել պարզապէս յիմարութիւն էր: Քանի մ'օր անցնելէն վերջ մեծս, որ վեց տարու էր, ըսի թէ «զաւակս, քուկին խելքդ կը հասնի. հայրիկն Աստուած պապային քովը գընաց, ասկից վերջ դուն մեզի հայրիկ պիտի ըլլաս. անառակութիւն չը պիտի ընես, ամէն օր աղբարիկին հետ աղօթք պիտի ընես որ Աստուած պապան մեզի բարիք տայ:» Գառնուկս աչքերը խոշոր խոշոր բանա-

լով վիզս պլլուեցաւ, ու «Հայր մեր» ըսե՞մ մայրիկ փոփաւաց ականջիս։ Անմիջապէս մայր ու զաւակ ծունկ չոքեցանք, ու հոգիիս հատորը Հայր Մեր մը երգեց, հայր մեր մը, որ ամբողջ քրիստոնեայ աշխարհիս մէջ այնչափ հանդիսաւորութեամբ ու սըրտառուչ չէ՛ երգուած։ Ո՛հ, արցունքը կը խեղդէ զիս ու չեմ կրնար շարունակել, եախս դարձայ որ պըզտիկս, այո՛, իմին մինի մինի հրեշտակս մեզի հետ մէկտեղ ձեռքերը բացած, աչքերն երկինք յառած կ'աղօթէր։ Այն վայրկեանին լմնցած էր իմ գործս, պերճանք, հարստութիւն, անուանութիւն ո՛չ մէկ բան նշանակութիւն չունէր աչքիս. վարձատրուած էի, ալ բնաւ կուզէի Աստուծմէ։

Տասնեհինգ օրէն ամենքնիս ալ կամաց կամաց ընտելացանք այս նոր կեանքին և թէև հազար ու մէկ դըժուարութիւնով, սակայն խոյլը, ...պասին, վարդեկն, ամենքը մոքէ հաճելով, վար ուեցանք ածան բաներով գոհանալու, բայց ածանն ալ վերջապէս փոխարինութիւնով մը կը գնուէր, և ես դեռ քան երկար տարիներու պէտք ունէի զաւակներս հասցնելով անոնցմէ արդիւնք ակնկալելու համար։ Դրացի սանտիրուհի մը, որուն միջոցաւ տունը վարձած էինք, և որ կը հայթայթէր մեր տնական պիտոյքը, օր մը սանկ արգահատական չէշտով մը «զաւակս, ըսաւ, ես ...-խօ-...ֆէ չեմ ամմա, իմին ճիտիս պարտքն է որ քեզի խելքիս հասածը ըսեմ. ... էյէր օր ... մը չունիս տէ հոգէր պիտի ուտես նէ, Ալիեօնին հուլը ըլլայ նէ ... չգար ծախել ուտելուն. ամիս մ'է քի ... եկած ես, աստված դրացնութենէ պակաս չընէ, մէկ ... չտեսանք, ... ալ չենք տեսնար. զաւակս տաճ... ու կանանչ ես, ցորեկները ... մը պէտք է քեզի. դուրսէն կար պերեմ, ... ընտոր անցնելը չես կրնար, ... ալ քանի մը դուրիշ առնես նէ կ՞չ կըլայ. հիմակ հարուստներուն կնիկները ... դուրսէն կար կը կաբեն կոր. մէկ մ'ալ ..., ... պարապ միայ նէ, սատանան հաբիր պան կը պերէ միտքը։» (*)

ՔԱՍԻՄ

(*). — Այս գրութեան միացեալ մասը վաղուան թիւով։

ԳԻՏԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԲՈՀՐԱԾ ԿԵՂԾ ԽԱՀՈՒԷՆ

Խահուէն, ընտանեկան յարկերու մէջ իր կատարած հաճոյական ու օգտակար դերին պատճառաւ, անդուլ ու անդադար խարդախութեանց առարկայ եղած է։ Ո՞վ կըրնայ ըսել թէ Պոլսոյ մէջ ծախուած պատրաստ խահուէն անաբատ է։ Խահուէ անուան տակ ծախուած այդ թուխ փոշիին մէջ, բոհրած սիսեռը կամ իր ցեղակիցներն աւելի տեղ ունին քան ճշմարիտ կոֆէինի հատիկները։

Փոշի խահուէն աւելի խարդախութիւն կը վերցնէ քան բոհրած հատիկ խահուէն։ Առաջինն արեւելեան երկիրներու յատուկ է, իսկ երկրորդն՝ եւրոպական երկիրներու, վասն զի Եւրոպացիք բոհրած խահուէն, առանց աղալու, կը խաշեն և ջուրը կը խմեն։ Սակայն Եւրոպիոյ մէջ կեղծարարներն ո՛րքան կըրկնապատկեն իրենց ջանքը՝ խահուէ անուան տակ նորանոր բաղադրութիւններ հնարելու, բարեբաղդաբար քիմիագէտներն ալ նոյնքան եռանդ կը ցուցնեն այս խարդախութիւնները մատնանիշ ընելու։ Բայց հոս մեր կեղծ փոշիին խարդախութիւնն ո՞վ երեւան պիտի հանէ։

Այս կարգէն է Բարիզի աւագ դեղագործներէն Մ. Մալժան, որ գիտական թերթի մը մէջ շահեկան ուսումնասիրութեամբ մը, երեւան հանած է «բոհրած հատիկներ» անուան տակ ծախուած խահուէի մը խարդախութիւնը՝

Կասկածելի հատիկներն, որք չափանակի գոյն ունին, սովորական խահուէի հատիկներու կը նմանին, չափէն աւելի բոհրուած։ Իրենց փայլուն տեսքն հրապուրիչ է և պնդութիւնը՝ շատ կարծր։ Դժուարաւ կը կոտրին ակռայի տակ։ Իրենց ձեւը կանոնաւոր ու բնական է, բաց ի քանի մը հատէ որք քիչ մը տափակցած կ'երեւին։ Մ. Մալժանի խօսքին նայելով, կեղծ հատիկներուն շրջագիծը ծամածռուած է, տեղ տեղ խորտուբորդ, և կաղապարէ թափուած ըլլալու յայտնի նշաններ կը կրէ իր վրայ։ Կեղծ հատիկներուն մէջտեղի փորուքը փողաձեւ է, վրայի կողմը լայն և մէջի կողմն երթալով նեղցած։ Ասկէց զատ, այս փորուքը ճիշդ խահուէի հատիկին մէջտեղը բացուած չէ և շատերուն փորոքն ալ մէկ ծայրէն միւսը չէ հասած։

Այս վերջին պարագաներն այնպիսի անկասկած հանգամանքներ են, որ չեն կրնար խաբել վարժ աչք մը, երբ մանաւանդ բաղդատէ զանոնք ճշմարիտ սուրճի հետ։ Սակայն կասկածելի խահուէին թէ՛ տեսքին և թէ՛ կարծրութեան մէջ տեսնուած տարբերութիւնք զգալապէս կը նըւազին և կըլլան մինչեւ իսկ աննշմար անցնիլ, եթէ այս կեղծ խահուէն ճշմարիտ խահուէի հետ խառնուած ըլլայ։

Բայց դիւրին է այս խարդախութիւնն ալ երեւան հանել, կասկածելի խառնուրդէն մաս մը բան նետելով ջրալի սրուակի մը մէջ։ Կեղծ հատիկներն ամանին տակը կիյնան, մինչդեռ ճշմարիտ հատիկները ջրին երեսը կը մնան։ Արդարեւ այս վերջինները կեղծերէն թեթեւ են, զի կեղծին 10 հատը 2 կրամ կը կըշռեն, մինչդեռ բուն խահուէին 10 հատը՝ գրեթէ 1 կրամ, եթէ միեւնոյն մեծութիւնն ունենան։

Կեղծ խահուէն եթէ կէս ժամ ջուրի մէջ եռայ, կը կակուղնայ և իր հիւթը դուրս չարտադրեր։ Սակայն եթէ սովորական կալաքարի (սօտա) տաք ջրի մէջ դրուի, նախ կ'ուռի եւ վերջապէս քանի մը ժամ վերջը խիւս մը կը դառնայ, մինչդեռ ճըշմարիտ խահուէն իր վիճակին մէջ կը մնայ անփոփոխ։

Մանրադիտական զննութեամբ, ճշմարիտ խահուէի հետ իր ունեցած տարբերութիւնն աւելի աչքի կը զարնէ, վասն զի կեղծին վրայ չեն երեւիր ո՛չ կեղեւէն յառաջ եկած իրաձեւ բջիջներն և ոչ ալ կոֆէինի պտղին ճերմկուցին ներքին խորշումները։ Մանրադէտը կեղծ խահուէի փոշիին մէջ երեւան կը հանէ ցորենի եւ ընդեղէններու վերաբերեալ նշանման հատիկներ կամ թեփ, պատեաններու բազմաթիւ բեկորներով։ Վերջապէս, կեղծ սուրճին հատիկներն եթէ կրակը նետուին, այրած ալիւրի սեւական հոտը կը բուրեն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՀ. ԹԱԳՈՒՀԻՈՅՆ Դահաճառին արտաքին և գաղթային խնդիրներու վերաբերեալ հատուածներէն մէկ քանին արդէն թարգմանեցինք Բչ. թուով։ Ներքին խնդիրներուն մէջ հետեւեալ հատուածներն ուշադրաւ են. — «Մէյլըրտ և Տէօրք. — Ձեր հաւանութեան պիտի ներկայացուին կարգ մը տնօրէնութիւններ, որոց նպատակն է բարւոքել նախակրթութիւնը՝ կամաւոր վարժարաններու պահպանումն ապահովելով։ Եթէ ժամանակը ներէ պիտի հրաւիրուիք քննել հանրային կրթութեան վերաբերեալ ուրիշ ծրագրեր ալ։ — Փափագելի է որ միջոցներ ձեռք առնուին աւելցնելու համար այն գործաւորներուն տրուած հատուցումներն որք իրենց աշխատութեան պահուն արկածներու զոհ կերթան և աճա այս մաքով օրինագիծ մը պիտի մատուցուի ձեզ. — Ձեր հաւանութեան պիտի մատուցուին ծրագրեր որք ըստ դատողութեան զինուորական իշխանութեանց, անհրաժեշտ են Տէրութեանս պաշտպանութեանը միջոցներն աւելցնելու համար։» Կառավարական Սթանտըրտի տեղեկութեան նայելով նախարարութիւնն այս օրերս կրթական ծրագիր մը պիտի ներկայացնէ Երեսփ. ժողովին, բայց այս անգամ շատ պարզ բան մը պիտի ըլլայ ծրագիրը։ Կամաւոր վարժարանները կառավարութիւնն ինչպէս և ազգին մեծամասնութիւնը կուզեն զօրացնել. որովհետեւ եկեղեցական իշխանութիւնք, որոց սեպհականութիւնն են կամաւոր վարժարանք, կրօնային և բարոյական կրթութեան մեծագոյն խնամ կը տանին այս վարժարանաց մէջ։ Թէեւ քսան և հինգ տարիէ ի վեր անգլ. ազգն ունի հանրային վարժարաններ ուր նախակրթութիւնը պարտաւորիչ և ձրի է, բայց դարձեալ աւելի շատ աշակերտ ունին կամաւոր վարժարանք, ուր աշակերտները թոշակաւոր են և ոչ մէկ ընտանիք հարկադրուած է իր զաւակն հոն ղրկել։ Լ. Սալզպըրի դահլիճը կ'առաջարկէ կամաւոր վարժարաններուն դրամական մասնաւոր նպաստ մը վճարել, առ մէն մի աշակերտ տարեկան երեսուն շիլինի հաշուով և թաղային տուրքերէ զերծ կացուցանել դպրոցի շէնքերը։ Եթէ ազատականք դէմ դնեն, կառավարութիւնն իր բոլոր ոյժն այս ծրագրին վրայ պիտի կեդրոնացնէ, ժողովին բոլոր ժամանակն անոր յատկացնելով։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ սովելոց համար Լ. Քաղաքապետին բացած հանգանակութիւնը մինչեւ անցեալ Եչ. արտադրած էր հարիւր քսան հազար անգլ. ոսկի։ Հանգանակութիւնը յարդ մեծ մասամբ Լոնտոնի համբաւաւոր Միջնաքաղաքին մէջ կատարուած է, որ, ինչպէս յայտնի է, անգլ. տէրութեան առեւտրական և սեղանաւորական մեծ կեդրոնն է և բոլոր աշխարհի տնտեսական առաջին հրապարակն։ Երբ անգլ. գաւառներն ալ մասնակցին իրենց օրհնեալ թեմերով և եկեղեցիներով, հանգանակութիւնը պիտի հասնի 515,000 ոսկւոյ գումարին, որպէս եղած էր 1877 ի Հնդկային մեծ սովուն ժամանակ։

— Թայմզ ի Կալկաթայի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Հնդկաստանի անգլ. զօրաբանակաց մէջ գաղիական ախտը խիստ տարածուած է և թէ հազար հոգիէ 522ն անկարող են զինուորական ծառայութիւն մատուցանել, այդ ախտին և կամ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց հետեւանօք։

ԿՈՄՍ ԼԱՄԳՍԴՈՐՖ. — Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան նորընտիր օգնական կոմս Վլատիմիր Նիքոլայեվիչ Լամզտորֆ վաթսուն տարեկան է. դիւանագիտական ասպարէզն առաջին անգամ մտաւ՝ իբրև քարտուղար արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ՝ Կորչաքովի քարտուղար Ժոմինիի տեսչութեան տակ։ Ժոմինի «Դիւանագիտական ուսումնասիրութիւնք Խրիմու պատերազմին վրայ» անուն նշանաւոր գիրքին հեղինակն է։ Ժոմինիի մահէն յետոյ կոմս Լամզտորֆ նոյն նախարարութեան դիւանատան տնօրէն անուանուեցաւ և վեց տարի առաջ նախարարութեան առաջին խորհրդական եղաւ։

ՀՌՈՄԷՆ կը հեռագրեն յունուար 10/22 թուականաւ թէ կարդինալ Պիանքի մեռեր է։ Ծնած էր ի Հռոմ 1817ին. 1882ին կարդինալ անուանուելով Վատիկանի Թուականագիր առեւտրին քարտուղարութեան պաշտօնին կոչուած էր։ Բաւական հարուստ էր։ Լեւոն ԺԳ.ի օրով 118րդ կարդինալն է որ կը մեռնի։

ԿՈՄՍ ՄՈՒՐԱՎԻԵՎ. — Քոբենհակի Ամալիէնպուրկի դղեակին մէջ յունուար 12/24 ին սեղան մը տրուեցաւ որուն ներկայ գտնուեցան Դանիոյ թագաւորն ու թագուհին, արքայական ընտանեաց անդամք, Մուրավիեվ կոմսն ու ռուս դեսպանատան պաշտօնեայք։ Թագաւորն իր բաժակը զարնելով Մուրավիեվ կոմսին բաժակին շնորհաւորեց անոր արտաքին գործոց նախարարութեան վարիչ անուանուիլը։ Բոլոր ներկայք Ն. Վեհափառութեան օրինակին հետեւեցան։

— Պաշտօնական զեկոյցի մը նայելով կոմս Մուրավիեվ յունուարին վերջերը (Ն. Տ.) Պերլին երթալով Վիլհելմ կայսեր պիտի ներկայանայ։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆ ԿՂԶԻՔ. — Մանիլայի զինուորական ատենին ընդհանուր դատախազը մահու պատիժ պահանջեց տասն երեք ամբաստանելոց համար որոց մէջ կան խռովարարներու գլխաւոր պետերէ մէկ քանիներ։ Զօր. Բոլավիէժա փութով կը պատրաստուի յարձակելու Քավիթէի վրայ, որ ըմբոստներու գլխաւոր կեդրոնն է. շատ տեղեկութիւն առած է անոնց վրայ որոց եօթն հազարն միայն զինեալ են. իսկ միւսներն ամրութեանց շինութեանը կ'աշխատին դասալիք ընիկ սպայներու և զինուորներու հրամանին տակ։ Մարտանաւեր կը հսկեն ծովեզրայ վրայ՝ արգիլելու զէնքերու ներածումը։

ՊՈՒԼԱՆԺԷԻ ԱՃԻՒՆԸ. — Պուլանժէ զօրավարին աճիւնն, որ ի Պրիւսէլ կը գտնուի, ի մօտոյ Ֆրանսա պիտի փոխադրուի։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՔ. — Մր. Մաք Քինլի իրեն ելմտական նախարար ընտրեց Ուոլքոթ ծերակուտականն, որ ինչպէս կը յիշուի, Եւրոպա պիտի երթայ բանակցութիւններ կատարելու միջազգային երկմետաղեան դրութեան խնդրոյն վրայ։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ. — 1896 ին Գերմանիայէն օտար երկիրներ գաղթող գերմանաց թիւն եղաւ 32,114։ 1895 ին այդ թիւն էր 35,557, որ ըսել է 1896 ին 3,443 պակաս։

ՄԵՆԱՄԱՐՏ. — Հռոմի մէջ անցեալ Եչ. սրով մենամարտ մը տեղի ունեցաւ Տօն Մարինօս Թէջտոլիի և Փըռանսական դեսպանատան զինուորական կցորդ Մ. Ըրնաւի միջեւ։ Այս վերջինը վիրաւորուեցաւ աջ թեւէն։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. — Բեդրսպուրկէն պաշտօնական տեղեկութիւն եկաւ թէ կայս. Ուքազ մը յուն. 1/13էն սկսեալ չամիչներու ներածման տուրքը բարձրացուցած է իւրաքանչիւր 12½ օխայի համար ութ տրախմիի, որով չամիչներու ներածումն ի Ռուսիա անկարելի կըլլայ։ Կըսուի սակայն թէ տակաւին շահաւոր պիտի ըլլայ չամիչ ղրկել ի Ռուսիա՝ ճարտարարուեստի պէտքերուն համար։

ԺԱՆՏԱԽՏ. — Անգլ. կառավարութիւնը պաշտօնական տեղեկութիւն ստացեր է թէ Պոմպայի մէջ կացութիւնը խիստ ծանր է։ Վերջացող շաբթուն հարիւր եօթանասուն մահ աւելի եղեր է բաղդատմամբ նախորդին։ Ճիպրալթարի մէջ տասն և չորս օր քարանթինա որոշուեր է Հնդկաստանէն եկող նաւերու համար։

— Նիւ Եօրքի մէջ ալ խիստ զգուշութիւնք կը կատարուին։ Արեւելքէն տարուած թղթատարական պայուսակներն ապանեխուեր են։

— Գերմանիոյ մէջ Պրէմէրհավէնի մաքրանոցին տեսչութիւնը հրամայեր է խիստ քննութեան ենթարկել Հնդկաստանէն ու Պարսից ծոցէն հոն գացող նաւերը։

— Ռուսական կառավարութիւնն ալ սահմանագլխոյն վրայ բազմաթիւ վայրերու մէջ քարանթինայի կայաններ հաստատեր է։ Սեւ ծովու ռուսական նաւահանգիստներուն մէջ զգուշական միջոցներ պիտի գործադրուին։

— Վիեննայի գիտական կաճառն որոշեր է բժիշկներ ղրկել ի Պոմպայ՝ ժանտախտին վրայ ուսումնասիրութիւններ կատարելու։

— Ժանտախտն սկսելէն ի վեր 14/26 սեպտ. Պոմպայի մէջ մահերու ընդհանուր թիւն է 9835։

— Պոմպայէն եկած մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով, ժանտախտէն մեռնողներուն թիւն օրական 100 էն 60 ի իջեր է թէեւ Պոմպայի մէջ, սակայն Քուրաչիի մէջ աւելցած է, ուր օրը 33 հոգի կը մեռնին այս համաճարակէն։

ՍՈՎ. — Ռուս լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Կէրսոն նահանգին մէջ սով ծագած է ու երթալով կը սաստկանայ։ Միւս նահանգներէն դրամական և այլ նպաստներ կը ղրկուին։

ԺԱՆՏԱԽՏԻՆ ԴԱՐՄԱՆԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 22 Յունուար առ Թայմզ.

Տքթ. Ալեքսանդր Մարմորէք աստրիացին, որ մի քանի տարի աշխատեցաւ Բարիզի Բաստէօրեան հաստատութեան մէջ, և օձախտի (երլանճը) դէմ չիճուկը (սէրոմ) պատրաստեց հոն, կը յայտարարէ այժմ թէ Տքթ. Երսին, ժանտախտի միկրոբին գտիչն, որ նաեւ այդ պատուհասին դէմ չիճուկ մը հնարած է, հիմա յաջողապէս ի կիր կառնու այս դեղը։ Բայց իր ձեռքը գտնուած պատրաստ քանակութիւնը միայն մէկ ձիու արեան չիճուկովը չինուած է, և այն ձին հիմա մեռած է։ Այս չափով Տքթ. Երսին արդէն պատուաստեց 27 անձինք, որոցմէ 23ը փրկուեցան։ Բայց մինչեւ մէկ ամիս չիճուկ պիտի ունենայ հարիւրի չափ փոքր Թօնքինցի ձիերէ, մէն մի ձիէ իբր ինն լիդր։ Այսչափը պիտի բաւէ 18,000 հոգի պատուաստելու, և ամէն ամիս նոյնքան չիճուկ կրնայ պատրաստել։ Աննամի մէջ Նիաճ Թրան գնաց, Դեկտ. 21ին, և Հնդկաստանէն անցած պահուն Պոմպայ մնալու հրաւէր առաւ։ Բայց չընդունեց, որովհետեւ չիճուկ չունէր քովը։ Նիաճ Թրանի մէջ իր ձիերէն բաւական չիճուկ ստանալուն պէս Պոմպայ պիտի փութայ։

ՏԵՍ. ԵՒ ԳՈՐԾ. ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՇԽԱՐՀԻԿ ԼԵԶՈՒԻ

Տարրական ընթացք գին 2 ղրշ.
Միջին ընթացք » 4 »

Մեր աշխատակից Բ. Մ. Պօղաճեանի սոյն երկու քերականութիւնները ջերմապէս կը յանձնարարենք ազգ. վարժարանաց Տեսչութեանց ուշադրութեան, իբրեւ ամէնէն խնամով պատրաստուածն իր նմաններուն մէջ, եւ որ արդէն Ուսումն. Խորհրդոյ եւ Կրթական նախարարութեան պատրաստած ընտրեալ դասագրոց ցանկին մէջ անցած եւ Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց բոլոր վարժարաններուն մէջ ընդունուած են։

Մեծաքանակ զեղչ ամէն դպրոցներու համար։

ՀԵՌԱԳԻՐՔ

ՀՌՈՄ, 26 յունուար. — Իտալիա լրագիրը կը հերքէ այն լուր թէ Անգլիա և Իտալիա բանակցութեանց մէջ ըլլան հաւաքական գործողութիւն մը կատարելու յԱփրիկէ։

— Կառավարութիւնն որոշեց Իտալիոյ մարդահամարը կատարել։

ԳԱՀԻՐԷ. — Անգլիացի փաստաբան Մր. Րոյլ ընիկ վերաքննիչ ատենին եւրոպացի երրորդ դատաւոր անուանեցաւ։

ԱԹԷՆՔ. — Արտաքին գործոց նախարար Մ. Սքուզէս սեղան մը տուաւ ի պատիւ Եորկիոս թագաւորին ու թագուհւոյն։ Ներկայ գտնուեցաւ նաև դեսպանական մարմինը։ Սեղանէն յետոյ պարահանդէս տեղի ունեցաւ։

ԲԱՐԻԶ. — Հնդկաչինի կառավարիչ վախճանեալ Մ. Ռուսոյի յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ մեծ հանդէսով։ Մ. Ֆէլիքս Ֆօռ, Ծերակոյտն ու Երեսփ. ժողովը պատգամաւորներ ղըրկեցին։ Զօրաց վաշտեր զինուորական պատիւներ ընծայեցին։ Բանախօսութիւններ արտասանուեցան։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՔ

ԲԱՐԻԶ. — 26 յունուար (երէկոյ). — Երեսփոխանական ժողովը կը վիճաբանի շաքարի խնդրոյն վրայ։ Մ. Ժավի առաջարկեց որ կառավարութիւնը մենավաճառի վերածէ շաքարի զտարանները, սակայն այս առաջարկ մերժուեցաւ 82ի դէմ 439 քուէով։

— Ֆրանսական մամուլը մեծ կարեւորութիւն կուտայ կոմս Մուրավիէվի ի մօտոյ Բարիզ այցելելուն։ (Իսկ գերման լրագիրք շատ գոհ են որ Մուրավիէվ նախ և առաջ Պերլին պիտի գայ, և յետոյ Բարիզ պիտի երթայ։ Ծ. Խ.)

ՄԱԴՐԻՏ. — Զօրավար Վէյլէր ինքն ևս առաջարկեց որ Քուպայի մէջ բարենորոգմունք ի գործ դրուին։

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի
ԱՌԱՋԻՆ ԵՌԱՄՍԵԱՆ

Առաջիկայ Փետր. 1/13ին կը լրանայ Բիւզանդիոնի առաջին եռամսեան։

Ստիպուած ենք յայտարարել որ մեր գաւառացի ընթերցողներէն անոնք որ մինչեւ այն օր կարգադրած չըլլան իրենց Յամսեայ, 6 ամսեայ կամ տարեկան հաշիւը, Փետր. 1էն անդին թերթ պիտի չընդունին։

Ի նկատ առնլով անօրինակ զոհողութիւնը զոր Բիւզանդիոն ստանձնած է յատկապէս գաւառային ընթերցասիրութեան ի նպաստ, և ի նկատ առնլով նորահաստատ հայաթերթի մը պէտքերը, կը յուսանք որ այս տարրական ճշդապահութիւնը մեզ չեն զլանար մեր այն սիրելի ընթերցողներ որոց հասցէին կ'ուղղուի այս առաջին և վերջին հրաւէր։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բարձր. Յարութիւն փաշա Տատեան փափաք յայտնած ըլլալով որ իր մահուանէն վերջ մարմինն ամփոփուի Պէշիքթաշի Ս. Եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը Նորին Բարձրութեան կամքը կատարելու համար հարկ եղածն ի գործ դրած է։

Հրէից Րաբունապետի տեղակալ Մօիզ Լէվի էֆէնտի ընկերակցութեամբ իր առաջին քարտուղարին Խակիա էֆէնտիի և երկու Րաբունիներու Խաիմ Շանթիրա և Խաիմ Մէրքատօ էֆ.ներու երէկ Պատրիարքարան եկաւ և Ս. Պատրիարք Հօր այցելութիւն տուաւ։ Ընդունելութիւնը կատարուեցաւ Պատրիարքարանի պաշտօնէից կողմէ և Րաբունապետը կէս ժամէն աւելի տեսակցելէ յետոյ Ս. Պատրիարք Հօր հետ՝ մեկնեցաւ գոհութեամբ։

Կրօնական ժողովը վաղը, հինգշաբթի, ի նիստ կը գումարի Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեան տակ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ։

— Քաղաքական ժողովն ևս յառաջիկայ ուրբաթ օր ի նիստ պիտի գումարի Ղալաթիոյ խորհրդարանը։

Քսաներկու Հայ մահապարտներէն զատ, որք կայս. ներման չըներհեւ Ափրիկեան Տրիպոլիս տարագրումը ծանուցինք երէկ, չորս մահմետական մահապարտներ եւս, որք նմանապէս կայս. ներման արժանացած են, նոյն շոգենաւով Ափրիկեան Տրիպոլիս ղրկուեցան։

Օտեսայէն յունուար 9/21 թուականաւ կը գրեն առ «Լ. Հէրըլտ» թէ տեղւոյն օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Ֆէյզի պէյ ծանուցեր է որ Վեհ. Սուլթանը ներում շնորհած է Օտեսայի ու Ռուսիոյ հարաւային միւս մասերը գտնուող Հայ գաղթականաց և թէ Հայոց շատերն անցագիր կստանան օսմ. հիւպատոսարանէն ու Թուրքիա կը վերադառնան։ Ընդհանուր հիւպատոսը ծանուցեր է նաեւ թէ ներումէն օգտուելու պայմանաժամն եօթանասուն և հինգ օր երկարած է։ Սեւ ծովու ռուսական միւս քաղաքաց օսմ. հիւպատոսներն ալ միեւնոյն զեկոյցն ըրած են։

Տնտեսական Խորհուրդն այսօր առաջին անգամ ի նիստ կը գումարի Պատրիարքարանի մէջ, Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեան ներքեւ։

— Ուսումնական Խորհուրդն ուրբաթ օրը կը գումարի Արուեստանոցի մէջ։

— Պուրկազի մէջ թաղական խորհուրդը կազմալուծեալ վիճակի մէջ գտնուելով՝ տեղւոյն հոգեւոր հովիւն՝ Տ. Սահակ քահանայ նոր ընտրութիւն կատարած է և արդիւնքը պիտի տեղեկագրէ Պատրիարքարանի, վաւերացնելու համար։

— Մաքրիգիւղէն մեզ գրուած նամակ մը ջերմ գոհունակութիւն կը յայտնէ գիւղին քարոզիչ Տ. Մուշեղ վարդապետի պերճախօս քարոզներուն համար զորս լսելու կը դիմէ ամէն կիրակի խուռն բազմութիւն մը։ Տ. Մուշեղ Վ. Արմաշու Դպրեվանքի նորընծաներէն է, և Մասիս կրօնաթերթին մէջ, որ աստղի մը նման անցաւ գնաց մեր գրական հորիզոնին վրայէն, իր յօդուածներով գիտուն կրօնաւորի ու գրագէտի ձիրքեր ցոյց տուած էր։

Գահիրէէն կը գրեն մեզ Յունուար 8/20 թուով.

Իբրեւ հիւր քաղաքս գտնուող երկու եկեղեցական հայրերու ներկայութիւնը մասնաւոր հանդիսաւորութիւն մ'ընծայեց Ծնունդի եկեղեցական արարողութեանց, և հոգեւորապէս մըխիթարեց Եգիպտոսի ազգայինները, թէ՛ ընիկ եւ թէ՛ գաղթական։ Ծնունդի առաւօտուն Պատարագը մատոյց Տ. Եսայի արքեպիսկոպոս, — նախորդ առաջնորդ Պարսկաստանի ու Հնդկաստանի Հայոց եւ երբեմն հոգեւոր հովիւ Մանչեսդըրի, — որ իբր երեք ամսէ հետէ աստ կը գտնուի՝ իր յօդացաւի բժշկութեան համար։ Իսկ քարոզը խօսեցաւ Տ. Յակոբ Աչտա Ծ. Վ. Փափազեան որ շաբաթ մը առաջ հասած է ի Գահիրէ, օդափոխութեան համար, Ազգ. Պատրիարքարանի յանձնարարականով և համակիր ընդունելութիւն գտած։ Խուռն բազմութիւն ներկայ էր թէ՛ Պատարագին և թէ՛ քարոզին։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆՔ. — Մալկարայի ազգ. վարժարանին սաներն ու սանուհիները յունուար 1 թուով կը գրեն մեզ թէ «կաղանդի առթիւ մեր ուսուցիչներուն և ուսուցչուհիներուն տալիք 176 ղրշ.ի չնչին նուէրն՝ իրենց առաջարկութեամբ՝ կը ղրկենք մեր եղբայրներուն ու քոյրերուն, որք կը նեղուին ցուրտէն ու քաղցէն։» (Այս գումար փոխանակագրով մը ղրկուած է մեզ։ Ծ. Խ.)

ՏՕՔԹՕՐ
ՀՐԱՆՏ Գ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Բէնսիլվանիոյ համալսարանէն պատուական յիշատակութեամբ վկայեալ, Ֆիլատելֆիոյ մէջ իր արուեստը գործնական փորձառութեամբ կատարելագործելէ ետքը, հաստատուած է ի Բերա, Ղալաթա-Սէրայի դիմաց, ԹԱՏՐՈՆ ՓՈՂՈՑ Թի. 1, ուր կը գտնուի կիրակիէն զատ ամէն օր ժամ 9—12 և 1—4 (ըստ Ե.)

ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷՅԻՆՃԵԱՆ

Հանրածանօթ ծաղկավաճառ և զարդարող հարսնիքի մոմերու, Գամմօնօ խանի անկիւնէն փոխադրուած է Զաքմաքճըլար եօքուշ Մեծ Նոր խան վարի յարկ Թիւ 47, ուր կը վաճառէ հարսներու համար ծաղկաւէտ կըըլանդներ, քօղքեր, ձեռնոցներ, կօշիկներ են. և կը զարդարէ հարսի մոմեր վայելուչ և ճաշակաւոր, համեստ գներով։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Երզրումի նահանգին Բաբերդ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Սաֆաթ գայմագամ Հիւսնի պէյ։

—Սուրիոյ ու Պէրութի նահանգաց դատական քննիչ անուանեցաւ Պաղտատի դատական նախորդ քննիչ Հիւսնի էֆէնտի։

Սուրիոյ ու Պէրութի նահանգաց դատական քննիչի օգնական անուանեցաւ Ալայըն գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Թադէոս էֆէնտի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Վեհ. Սուլթանին բարձր նախագահութեամբ կազմեալ և զինուորական հաստատութեանց նպաստ հաւաքելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը մինչեւ հիմա հանգանակեց 7,452,468 ղրուշ։

ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄՈՒՆՔ.—Լոնտոնէն 22 յունուար թուական հեռագրի մը նայելով, կըսէ Իգտամ, նոյն առաւօտուն Լոնտոնի բոլոր լրագիրք մանրամասնութեամբ հրատարակեր են Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան մէկ զեկոյցն՝ ի մասին օսմանեան երկիրներու մէջ ի գործ դրուած բարենորոգմանց։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Սինոդին ու Խառն Ժողովին կողմէ երէկ ուղերձ մը մատուցուեցաւ ի Կայս. Պալատ՝ երախտագիտութիւն յայտնելով Վեհ. Սուլթանի այն բարեհաճութեան համար որով Իր ծննդեան տարեդարձի օրն Իր գոհունակութիւնն յայտնելով Տ. Անթիմոս Պատրիարքին, հրամայած էր Իր Կայս. բարեհներն հաղորդել Սինոդին ու Խառն Ժողովոյ անդամոց։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Կրէտէի շփոթութեանց պաշտօն վիրաւորուած զինուորներու և մեռնողներու ընտանեաց յատկացուելիք ամսաթոշակաց քանակութիւնն աւելցուի՝ այսինքն հարիւր ղրուշ առնողին կրկին տրուի և հարիւրէ աւելին համար կէսին չափն աւելցուի։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպան Մր. Ա. Թըրըլ երէկ Ոստիկանութեան Դուռը գընաց և տեսակցեցաւ նախարար Շէֆիք պէյի հետ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանին համար Թէրսանէի մէջ շինուած ելեկտրաշարժ շոգենաւն ի մօտոյ Պուլկարիա պիտի ղրկուի։

ՊԱՀԵՍՏԻ ԶՈՐՔ.—Մախսուսէի Այէ Սոֆյա Փաշա ու Մէօյիւ-ւալ շոգենաւերը Պէրութ պիտի երթան՝ Հօրանէ դարձող Իզմիրի ու շրջակայից պահեստի զօրքերն իրենց տեղերը վերադարձնելու համար։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ Վերատեսչութիւնն ելմտական գանձուն յանձնեց 1312 տարւոյ իր հասութից յաւելեալ մասէն հինգ հարիւր տասն հազար ղրուշ։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհրդոյ նորակազմ քաղաքային ճիւղին նորընտիր անդամք, նախընթաց օր առաջին անգամ ըլլալով, ի նիստ գումարուեցան։

ԴԱՏԱԿԱՆ գործոց նախարար Ապտիւրրահման փաշայի նախագահութեան տակ կազմեալ պաշտօնէից ընտրութեան յանձնաժողովն երեկ ի նիստ գումարուելով, խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՆԵՐՈՒՄ.— Վեհ. Սուլթանը ներում շնորհեց Ռումէլիցի գաղթականներէն Հիւսնի պին Օսմանի, որ մարդասպանութեան պատճառաւ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ բանտը կը գտնուէր 8 տարիէ ի վեր։

ՆՊԱՍՏ.— Քաղաքապետութիւնը զինուորական հաստատութեանց ի նըպաստ կատարելի հանգանակութեան տոմսակներէն ամէն թաղապետութեանց բաշխած ըլլալով, իմամներն երեկուընէ ի վեր սկսած են իսլամաց տուներուն բաշխել յիշեալ տոմսերը։

ԲԵՐԱՅԻ կառավարիչ Էնվէր պէյ քանի մ'օրէ ի վեր անձնական տկարութեան պատճառաւ չի յաճախեր իր պաշտօնատեղին։

«ՄԱՐԻԱ ԹԵՐԵԶԱ» անուն աւստրիական մարտանաւն Հանեայէն Պիրէոն ուղեւորեր է։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանատան մատրան մէջ այս առտու գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան Վիլհէլմ. Բ. կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ։ Միջօրէին դեսպանն ընդունեց շնորհաւորական այցելութիւններ։ Կայս. Պալատան ու Բ. Դրան կողմէ յատուկ պաշտօնեաներ գերմանական դեսպանատունն երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին։

Ս. ՍԱՎԱՅԻ տօնին առթիւ երեկ առտու Ղալաթիոյ Այինիքօլա եկեղեցւոյն մէջ հանդէսներ կատարուեցան ի ներկայութեան սերպիական դեսպանին և սերպ գաղթականութեան։ Երեկ գիշեր սեղան մը տրուեցաւ Սօսիէթա Օբէրայայի սրահին մէջ։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանի դասախօսութիւնք վաղուընէ սկսեալ պիտի դադրին Ռամազանի առթիւ և փետրուար 26 ին պիտի վերսկսին։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան մէջ առջի գիշերը տրուած սեղանին ներկայ գտնուեցան աւստրիական, ֆրանսական, պարսկական, հելլենական, սերպիական, հոլանտական, շուետական, ռումանական, սպանիական ու պելժիական դեսպանք եւ այլք։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ նախարարութեան տեղեկագրին վրայ Դատական նախարարութիւնը գրեց ամէն կողմ որ երբ պարտքի համար վաճառականի մը ապրանքները դատարանի վճռով գրաւուին ու ի վաճառ հանուին, առեւտրական սնանկներու կողմէ պատուիրակ մը ներկայ գտնուի։

«ՁԻՎԵՐԸ ՏԻՐԵԱ.» շոգենաւն, որ Կրէտէէն Կ. Պոլիս կուգար, Տարտանէլ ժամանելուն ածուխն սպառեր է։ Հըրամանատարն հանքածուխի Հէյրիյէ ընկերութեան տնօրէնէն իբրեւ փոխառութիւն ածուխ առեր եւ առանց Պոլիսէն ածուխի սպասելու ճամբան շարունակեր է։

ՄԻՒՐԷՖԹԷՔԷՆ կը գրեն թէ գինիի առեւտուրը բաւական ոգեւորուած է։ Գլխաւորապար Իտալիոյ համար գնում կըլլայ։ Ֆրանսական շոգենաւ մը Պորտոյի համար գինի բեռցնելով մեկներ է։ Այժմու գիներն են 12.50-12.75 ֆրանք հարիւրալիդրը։ Պատրաստ քանակութիւններն սպառեր են և լաւ տեսակները կը գտնուին արտածողներու ձեռքը. Մնացածն ալ գէշ է. 1896ի հունձքը շատ գոհացուցիչ էր։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ որոշեց մասնաճիւղ մը հաստատել Միտիլլիի մէջ։

ՀԵՂԵՂ.—Անցեալ հինգշաբթի օր առաւօտէն մինչեւ իրիկուն ձիւներ է Էտիրնէի մէջ, սակայն յաջորդ օրն հիւսիսային հովը յանկարծ հարաւայինի փոխուելով, ձիւներն հալեր են և տեղատարափէն Արտա գետն ալ յորդելով, երկաթուղւոյ կայարանը տանող խճուղւոյն մէկ մասն ողողեր է։ Սակայն գիծերն ողողումը տակաւ շատնալով, քաղաքին և կայարանի միջեւ երթեւեկութիւնք ընդհատուեր են։ Ձեռք առնուած միջոցներուն շնորհիւ, այս անգամ քաղաքին ցած թաղերն ողողումէ ազատուեր են։ Այժմ ջուրերն երթալով քաշուելու վրայ են։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ երկաթուղեաց ընկերութեան վարչական խորհրդոյ անդամ Մ. Քաուլլա, ինչ ինչ հանրօգուտ ձեռնարկութեանց նկատմամբ պուլկարական իշխանապետութեան հետ բանակցելու համար, Սոֆիա ուղեւորեր է։

Մ. ՌՈՉԻԼՏ. —Մեծահարուստ սեղանաւոր Մ. Ռոչիլտ իր սեփական զբօսանաւով պտոյտ մը կը կատարէ Միջերկրականի մէջ, ի Սելանիկ այցելելէ յետոյ, այս անգամ Այնորոզ ուղեւորեր է։

ԳԱՐԹԱԼԻ շրջակայքը պաճարախտ անհետացաւ. իսկ Բէնտիք, Պապալար և ուրիշ գիւղերու մէջ այծերու տաւարափոխիկ թոքատապը կը շարունակէ։

ԾԽԱԽՈՏԻ հունձքն այս տարի շատ լաւ է։ Մէկ քանի գնողներ գացեր են ի Գավալա, ինչ որ յուսալի կ'ընէ թէ գիները չպիտի իյնան։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւատորմին մէկ մասը, կըսէ Հոֆէֆոֆ, քանի մը օրէ ի վեր Գավալայի Քիրէմիթլի նաւահանգիստը կը գտնուի և թէ սպաներէ ոմանք երբեմն ցամաք կելլեն որսորդութեան համար։

ԽԻԱՋԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Երուսաղեմի լեռներն ասպատակող հինգ աւազակներ ձերբակալուեր են։

ԵՂԵՌՆԱԳՈՐԾ ատեանը տասեւհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Զէրքէս Զիվէր անուն կառապան մը որ ի Գատըգիւղ Մուսթաֆա անուն մարդն սպաննած էր։

ԱՐԿԱԾ. — Առջի գիշերը Պոլսոյ Բէշիկթաշի թաղը տան մը մէջ քարիւղի լամբար մը շրջելով Գամէր անուն թուրք կնոջ մը հագուստները բռնկեցան և մարմինն այրեցաւ. Թէեւ դարմաններ եղան սակայն Գամէր երեկ մեռաւ։

ԳԱՐԹԱԼԻ ՎԻՃԱԿԸ

Տէ՛ր Խմբագիր

Նիւթական անձկութեանս հակառակ, (մի մեղադրէք 100 ղրուշ միայն կը ստանամ իբր ամսական դաստիարակ-երաժշտի), սովոր եմ ամէն երեկոյ «Էմանէթճի»ի միջոցաւ ստանալ Բիւզանդիոնն՝ օրըօրին իմանալու համար վարչական որոշումներն եւ առաւել եւս խմբագրականներդ կարդալով պահ մը ցրուել մտահոգութիւններս։

Ըստ սովորութեան երէկ երեկոյ երբ ձեռքս առի Բիւզանդիոնն առաջին անգամ աչքիս զարկաւ «Ուսումնական Խորհրդոյ կազմակերպութիւնն, եւ իր տնօրինութիւնները»։ Ցանհո՛ւնս ուրախացայ կարդալով քննիչ էֆ. ներու անուններն որոնք թաղային վարժարաններու վիճակը պիտի քննեն։ Սակայն կը զարմանամ որ մեր գիւղը չէ յիշուած, որոյ վարժարանն ալ «Վասիֆի սահման եղերը գըտնուող Ազգ. վարժարաններէն» մին կրնայ համարուիլ, իր մօտաւորութեամբ։

Պարտ անձին կը համարիմ դպրոցիս պաշտօնէութեան ողորմելի վիճակին վրայ պատ. լրագրիդ ուշադրութիւնն հրաւիրել։

Վարժարանս կը մատակարարուէր Պէզճեան երջանկայիշատակ ամիրային 500 ղրշ.ի կտակովը որ 11 ամիսներէ ի վեր չէ գանձուած, հակառակ եղած դիմումներու։ Այս պատճառով թաղին սնտուկն ալ 5—6000 ղրուշ պարտքի տակ ընկճուած է։ Եկեղեցւոյ և դըպրոցի պաշտօնեայք, որք հինգ հոգի են, 100ական ղրուշ միայն կը ստանան առայժմ։ Կրնա՞ք երեւակայել թէ՝ ո՛ր աստիճան ոգեւորութիւն կրնայ ունենալ պաշտօնեայ մը, երբ իր եռին ունի ամբողջ ընտանիք մը զոր 100 ղրուշով երեսուն օրե՛ր պիտի ապրեցնէ։ Ցաւ է ըսել թէ իրաց այս վիճակին մէջ ուսուցիչք, ի հարկէ սախիպեալ, պիտի թողուն դպրոցն, և այն 80 փոքրիկ ուսանողներն ալ փողոցները պիտի մնան ի մեծ ցաւ խեղճ ծնողաց։

Գարթալ Ց. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

Ա Զ Դ

Կուզէ՞ք վայելուչ հագուիլ. դիմեցէք Թարագճըլար փողոց 98 թիւ Վարդանեան եղբարց դերձակ-վաճառատունն, ուր յաճախորդաց ձեւաւոր և ըստ կարելւոյն ոչ սուղ գներով հագուստներ կը շինուին։ 5—1

ԱՂՔԱՏԱՑ ՀԱՄԱՐ

Սամաթիոյ երից թաղից նորակազմ Աղքատախնամ Ընկերութեան ձեռօք ի նպաստ աղքատաց հանգանակութիւն մը բացուած ըլլալով, արդիւնքն եղած է 2465 ղրշ. որ Խթման առաւօտուն Պատր. Փոխանորդ Գեր. Գաբրիէլ Ծ. վրդ. Ճէվահիրճեանի նախագահութեամբ բաշխուած է վկայեալ կարօտելոց։

Նուիրատու Ս. Հայր՝

Գեր. Գաբրիէլ Ծ. վրդ. Ճէվահիրճեան 20 ղրշ., Գարեգին Ծ. վ. Թաթարեան 10, Տ. Ներսէս Տ. Եղիշէեան 20.

Մեծ. Տեարք՝

Պօղոս Մկրտիչեան 100, Ենովք Բուլճեան 95, Աբիկեան Եղբարք 60, Գառնիկ Հայոցեան 40, Ղազարոս Միքայէլեան 40, Միհրան Կարապետեան 40, Լեւոն Ջիլճեան 40, Անտոն Փալաքճեան 40, Գաբրիէլ Տիւրկէրեան 40, Միքայէլ Ճգնաւորեան 30, Լեւոն Ճգնաւորեան 30, Լեւոն Սաաթճեան 27, Լեւոն Ա. Փափազեան 27, Ոմն՝ ձեռամբ Լ. Ա. Փափազեանի 40։

20ական ղրշ.՝ Պօղոս Համբարձումեան, Աբդլմսէհ Ունճեան, Գէորգ Յովհաննէսեան, Խոսրով Մկրտիչեան, Հրանտ Մերկերեան, Յակոբ Պարտիզպանեան, Արէլ Էմէքսիզեան, Լեւոն Վարդանեան, Յարութիւն Ներսեսեան, Արշակ Պէրպէրեան, Օննիկ Պէրպէրեան, Հայկ Գալպաճեան, Գառնիկ Պասմաճեան, Ստեփան Գույումճեան, Միքայէլ Շիշմանեան, Արամայիս Բարչաճեան, Եպիրան Մեսրոպեան, Կարապետ Գարագաշեան, Արմենակ Գրիգորեան, Յարութիւն Սիմոնեան, Գալեան և Համամճեան, Գրիգոր Լօռէնեան, Ոմն, Լեւոն Կիւլէսէրեան, Լ. Ս. Տ., Երուանդ Շիշմանեան, Երուանդ Իւթիւճեան, Մկրտիչ Մօսիկեան, Գարեգին Ղազարոսեան, Կ. Պ., Արամ Պետրոսեան, Լեւոն Սթամպօլցեան, Ջգօն Սիրաքեան, Տքդ. Իպլէմճեան, Տիգրան Գազազեան, Մանուկ Վարդանեան, Մ. Մօսիկեանի ձեռամբ՝ Ոմն, Գրիգոր Օվաճըգեան, Արշակ Գէորգեան, Գաբրիէլ Մելքոնեան, Կարապետ Յակոբեան.

10նական ղրշ.՝ Տիկին Նէվրիկ Ցակոբեան, Լեւոն Ճէնէքճեան, Խաչիկ Պէրպէրեան, Լեւոն Փափազեան, Նշան Համբարձումեան, Գրիգոր Պուրկուճեան, Երուանդ Մանուէեան, Անտոն Ցակոբ, Մարտիրոս Ստեփան, Մարտիրոս Սիսեան, Արամ Երէց, Նշան Սեպուհ, Լ. Ե., Օրիորդ Ոմն, Ստեփան Պէօրէկճեան, Գառնիկ Համբարձում, Ոմն, Արտաշէս Գալչըճեան, Թռանկիւլ Աճէմեան, Նշան Առապաճեան, Արշաւիր, Անդրանիկ Քրիսեան, Գէորգ Զարկճեան, Խաչիկ Ֆէսճեան, Ամբակում Յովհաննէսեան, Գրիգոր Ճիւպէրճեան, Լեւոն Երկանեան, Ոմն, Անդրանիկ Գույումճեան, Բիւզանդ Իւթիւճեան, Լեւոն Գարամաճեան, Արամ Կէտիկեան, Նազարէթ Իւթիւճեան, Ռուբէն Կէվրէկեան, Նշան Ղազարոսեան, Լեւոն Սինեմեան, Յարութիւն Քաշքաճեան, Եղիա Նիկողոսեան, Յարութիւն Ճիւպէրեան, Ոմն, Գառնիկ Թաւշանճեան, Թադէոս Առաքելեան, Աւետիս Կարապետեան, Յովհաննէս Ջէօմլէքճեան, Ճիվան Մերտինեան, Նշան Լօքմակէօզեան, Աբրահամ Սօլախեան, Մկրտիչ Նիքօթեան, Ոմն, Տիգրան Շիրինեան, Մկրտիչ Սվաճեան, Թորոս Մկրտիչեան, Յովսէփ Ջամիչեան.

5ական ղրշ.՝ Գրիգոր Սահակեան, Սարգիս Իսրայէլ, Ս. Ցակոր, Ոմն, Աւետիս Համբարձում, Ռուբէն Գազազեան, Ոմն, Պօղոս Թէնէքէճեան, Գառնիկ Պաղտասար, Ոմն, Արմենակ Արամայիս, Սերոբ Սահակեան, Ոմն, Գառնիկ Ջոպաճեան, Գրիգոր Իրճեան, Բիւզանդ Աղաեան, Ոմն, Ներսէս Երէց, Հեթում Փափազեան, Ոմն, Անիկտոս Շամլեան, Ոմն, Կարապետ Կոստիկեան, Ոմն, Եպիրան Համամճեան, Ռուբէն Տիմիրճեան, Ոմն, Միհրան Կիւլէսէր, Ոմն, Ոմն, Սինէմ Նիկողոսեան, Ոմն, Միհրան Ծերոնեան, Սիմոն Կարապետ, Ոմն, Ոմն, Ղազարոս Խազմաճի, Ոմն, Թադէոս Թէրզիեան, Ոմն, Վահրամ Խարախանեան, Ստեփան Ժամկոչեան, Ոմն, Յարութիւն Լազարեան, Ոմն, Յարութիւն Գաբրիէլեան, Ոմն, Ոմն, Խոսրով Թօփհանէլեան, Ոմն, Միհրան Յակոբեան, Սեդրակ Մարտիրոսեան, Ոմն, Ոմն, Կարապետ Արիֆեան, Ոմն, Մկրտիչ Գարամթէքեան, Ոմն, Ոմն, Մարտիրոս Աստուածատուր, Ոմն, Երուանդ Պաղտասար, Ոմն, Յովհաննէս Քարաղամեան, Ոմն, Ոմն, Արսէն Ցակոբեան, Ոմն, Յովսէփ Հաճեան, Ոմն, Արմենակ Արծիւ, Պօղոս Կուռնիկ, Ոմն, Յարութիւն Սարաճ, Սարգիս Նշանեան, Ոմն, Տաճատ Ցակոբեան, Ոմն, Ոմն Ընդհանուր գումար 2465 ղրշ։

Խնամակալութիւնս իր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ այս առթիւ նուիրատու բարեսէր ազգայիններուն ի դիմաց տնօրէն խորհրդոյ Աղք. ընկ.

Երից Թաղից Սամաթիոյ

Ատենադպիր Ատենապետ

Լ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

12/24 Յունուար 1897

Սամաթիա

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ

Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	Օ. Ո.	23	33
Ամէնէն բարձր գին	»	23	33½
Ամէնէն վար գին	»	23	20
Օսմանիյէ	»	89	—
Ռումէլիի երկաթ. ֆր.		109	50
Ռէժի	»	15	·
Քրէտի ժէնէրալ օթթոմ.	»	7	10
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4	
Թրամուէյ բաժնեթ. ղրշ.		7	07
» ժուխամա	»	2	30
Սիկաուէթ) Ա.	»	1	30
) Բ.	»	1	25
Սոս. Օթ. Շանժ է Վալ. Ա. Ո.		3	14
Ճէն. Թօպաքօ Քորբ. շիլին		—	07.3
Ճէն. Էնթէրբրայզ	»	—	09.9
Թրամուէյ պարտաթ. ֆր.		490	50
Տէրքօսի ջուրի ընկ.	»	340	—
Քարաքէօյ Կ. Պոլսոյ	»	456	—
Թրանուայ	»	34	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քօնսօլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.		1	70
» ութ	»	»	4	20
Ռում. երկ. մէկ	»	»	—	—
» » ութ	»	»	—	—

ԲԱՑՈՒՄ ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏ

Օմս. Քօնս. Սէրի Դ. Օ. Ո.	23	27
Ռումէլիի երկաթուղի ֆր.	108	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	110	18/40
Փարիզ 3 »	ֆր.	22	75
Ֆիօրին մանտա	»	10	76¼

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87	30
Անգլիական ոսկի	»	110	12
Բոլ Էմպէրիալ	»	90	—
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108	18
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	52

ԹՈՔԹՈՐ Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

Հաստատեալ յամին 1852

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն փայլակնապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի յեղաշրջութիւն (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ աղէկ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ «Սկոռբիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի արմատահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Զըլալըգճեանց դէմ)։

Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 նոր բացուած Խրիսօվէլի փողոց ամէն օր։

Ց. Գ. — Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։

Ղալաթիոյ Սակարանին 15 օրուան լիքիտասիոնն երէկ աւարտելով, 1000 Գոնսօլիտի համար 60 ղրշ. բէքօռ Երկաթուղւոյ հատին 52½ սանթիմ տէքօռ և Ռէժիի 10 հատին 42 ղրշ. բէքօռ եղած լինելը Սակարանի պաշտօնական ազդէն տեղեկացած է։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ, 26 ՅՈՒՆ.

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	ֆր.	102	60
Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.) բաց.	»	21	47
) գոց.	»	21	42
» » » Բ.	»	37	30
» » » Գ.	»	22	30
Օսմանիյէ	»	384	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	108	50
Օսմ. Բրիօրիթէ	»	454	—
Մաքսատուն	»	466	—
Օսմ. Ռէժի	»	337	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	561	—
Քրէտի Լիօնէ	»	785	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3367	—
Իտալական Ռանթ	»	90	55
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	215
Դրամադեղչ	»	2	—
Թրանսվաալ լանկ	»	31	—

ՊԵՐԼԻՆ, 26 ՅՈՒՆ.

Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.	մարք	—	—
» փոխառութիւն 1888	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	109	50
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	88	30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	240

ՎԻԷՆՆԱ, 26 ՅՈՒՆ.

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆիօր.	119	80
Ռումէլիի երկաթուղի	»	53	97
Օսմ. Ռէժի	»	157	—

ԼՈՆՏՈՆ, 26 ՅՈՒՆ.

Անգլ. քօնսօլիտէ	Ա. Ո.	112	37
Օսմ. » Սէրի Ա.	»	66	50
» » » Բ.	»	37	50
» » » Գ.	»	22	30
.Դ.) բաց.	»	21	21
) գոց.	»	21	28
Փոխառութիւն Գաասպա	»	76	50
» Օսմ. 3½ %	»	94	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12	37
Այտընի երկաթուղի	»	12	—
Եգիպտական Միացեալ	»	105	—
Հելլենական 5 %	»	29	50
Մօնօբոլ հելլենական 4 %	»	29	50
Ռանթ » 4 %	»	24	—
Ռուսական 3½ % 1891	»	103	—
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	93	75
» նոր » 6 % 1892	»	95	25
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25	380
Դրամադեղչ	»	3	½

ԹՓԴ. ՃԻԼԱԼԵԱՆ

Մասնագէտ գաղղ., ծննդաբերական եւ մորթային հիւանդութեանց. — Բերա, Եիւքսէք Գալտըրըմ, թիւ 5, Աբարդման Օրհանդալ։ 24—3

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ անցեալ դեկտեմբեր ամսոյ մէջ ի նպաստ հաստատութեանս հետեւեալ նուիրատուութիւնք եղած են.

	ղրշ.
Գումար երեկուան ցուցակի	12656
Պաղտասարեան Եղբարք	20
Բարեսէր ոմն՝ ձեռամբ Եղիա էֆ. Զխարիկեանի	20
Վ. Ղ. Պ.	20
Ցակոբ Համբարձումեան	20
Յովհաննէս Նահապետեան	20
Գէորգ Խաչիկեան	20
Պօղոս Գաբրիէլեան	20
Տիգրան Յարութիւնեանի սրճարանէն հացագին	20
Արմենակ Այվազեան	10
Բարեսէր ոմն	5

Հոգաբարձութիւնս մասնաւոր շնորհակալութիւն կը յայտնէ նաեւ առ Արժ. Առաջնորդական Տեղապահն Ադրիանուպոլսոյ բարեկրօն Տ. Արսէն քահանայ Դերձակեան, որ ըստ իւր բարի սովորութեան տօնական աւուրց մէջ յիշելով Ազգային Հաստատութեանս բազմաթիւ պատսպարեալներն, յաջողած է 2255 ղրշ.ի գումար մը հանգանակել հետեւեալ բարեսէր ազգայիններէ, և երեք անգամով յղել Հոգաբարձութեանս, Բիւզանդիոն լրագրոյ Տէր և Տնօրէն Մեծ. Բիւզանդ էֆ. Քէչեանի միջոցաւ.

Խորասանճի Աւետիս Կարապետեան	540
Խ. և Թ. Մէնգիլճեան Ընկ.	540
Մ. Պետրոս Ա. Մէրամէթճեան	270
Ստեփան Մ. Եազըճեան	108
Բարեպաշտուհի Տիկին մը	108
Կարապետ Բօրթուգալեան	95
Տիկին Խոսրովուհի Գ. Ն. Փափազեան	95
Ռուբէն Պարոնեան	80
Բարեսէր ոմն մի ծրար հանդերձեղէն և	60
Սուքիաս Կարապետ Եաղուպեան	50
Շնորհք Տերունեան	47½
Տիկին Մ. Թէնսուֆ Ինափիոսեան	47½
Մ. Սուքիաս Մէրամէթճեան	40
Կարապետ և Սարգիս Ալթընեան Եղբարք	40
Դերձակ Յովհաննէս Ղազարոսեան	40
Նշան Մ. Վարդանեան	27
Բարեսէր Տիկին մը	27
Տիկին Նազլը Ս. Բիլիճեան	20
Տիկին Մարիամ Յ. Նազարեան	20
Ընդհանուր գումար	15086

(Շարունակելի)

ՍԵՐՎԻՉԷՆ

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ-ՀԱՄԱՄ

ԱՂՋԻԿՐԻ ԹՈՓ.

Տպարանաց, Դպրոցական տեսչութեանց, եւ Վաճառականաց համար մեծ զեղչութիւն։ Լրագրի, Գրքի եւ Ազդարարութեանց համար ամէն տեսակ եւ ամէն գոյնէ Թղթեր, Մելան, Քարտոն, Դպրոցական պիտոյք, Տետրակ, Գրիչ եւ Ներկ իւր բազմաթիւ տեսակներովը։ Վաճառատանց համար Նամակի Թուղթ, Պահարան եւ ընդօրինակութեան տետրակներ զանազան ձեւերով։ Այս եւ այս տեսակ ապրանքները անմրցելի գիներով կը վաճառուին վերոյիշեալ վաճառատունը։

«ԻԼԱՆԸ ՐԷՍՄԻ»

Գամանտօ խանընտա 45 նումէրօլը օտասընտա սաքին Գ. Ուզունեանըն 12 Քեանունը Էվվէլ 1312 թարիխինտէն իթիպարէն իֆլասընա վէ մուամէլաթը իֆլասիյէնին իճրասը զըմնընտա Ազաի մէհքէմէտէն Սաատէթլու Իլեաս էֆէնտինին ժիւժ Գոմիսէր վէ քէթէպէտէն Միխալաքի էֆէնտի իլէ Քէրովբէեան Միհրան էֆ.նին մուվագգաթ սէնտիք թայինէ վէ միւֆլիսին թիճարէթկեահընըն թէմհիրի իլէ քէնտի վէ ֆամիլիասընա էլզէմ զըմընըն թէֆրիգինտէն սօնրա միւթէպագի էշեայը պէյթիւսինին սուպութը՞ տէֆթէր իտիլէրէք մուհաֆազասընա վէ իշպու գարարըն մուվագգաթէն իճրասընա Տէրսաատէթ Չինճի Թիճարէթ մահքէմէսինտէն գարար վիրիլտիկի ճիհէթլէ գանունամէի թիճարէթին 170ինճի մատտէսի մուճիպինճէ միւֆլիսը մէրգում զիմմէթինտէ ալաճաղը օլանլարըն մուվագգաթ սէնտիքլէրին աալէթէ թահվիլի վէ խասըմ սէնտիք սէնտիք ինթիխապ վէ թայինի հագգընտա մուզաքէրէ ժիւժ Գոմիսէր էֆէնտի իլէ իսթիշարէ զըմնընտա իշպու 1312 սէնէսի Քեանունը Սանիսինին 23ինճի բէնճշէնպիհ կիւնի Չինճի Թիճարէթ մահքէմէսինին իֆլաս օտասընա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ժիւժ Գոմիսէր

ԻԼԻԱՍ

14 Քեանունը Սանի 312

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորգքաիա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ
Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ (Հին Մուխտարի տեղը)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՈՐ ԲԷՔՔԷՆ

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ — ՀԻՄՆԵԱԼ 1828
1828 L'UNION DE PARIS
ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ — ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՎԱՆԴ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15, ԻՒՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ			ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ		
Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000	Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Պահեստ	»	7,650,000	Պահեստ	»	104,500,000
Թղթապանակի մէջ	»	69,246,000	Ապահովագրութիւնք	»	250,000,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	16,000,000	Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	17,750,000
Հատուցուած վնաս	»	176,000,000	Հատուցուած վնաս	»	65,000,000

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. կայս. Պանքան։
Մանրամասնութեանց համար դիմել առ մասնաւոր Տնօրէն Տ. ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ Կ. Պոլիս, Ղալաթա, Գարաքէօյ Եէնի-Խան Ա. յարկ։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
906,000,000 ՖՐԱՆՔ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ե՛ՒՐՈՊԱ
Փարիզ, 16, Պուլվար տէ զ'Իթալիէն 1, 3 ի րը Լը Բէլըթիէ փողոցի անկեան մէջ
1845 հիմնուելէն ի վեր
Ապահովագր. Ներու վճ. 1,123,000,000
1895 ի տարեկըրջան
Ապահովագրեալներու վճ. 87,000,000
Հասոյթ 196,000,000
Նոր ապահովագրութիւնք 661,000,000
1896 յունուար 1
Աւանդք և անշարժ կալուածք յ'Եւրոպա 40,000,000
Ցանկեալ դրամագլուխ 124,000,000
Արդի ապահովագրութիւնք 4,141000000
Տէրեղեկութեան ապահովագիր
Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու։ Պայմանագրութեան նոր եղանակ, սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան. Հինգ տարի եաքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով Ընկերութենէն փոխառութիւններու ողոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ
Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վօյվօտա փողոց, Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՇՈՒԿԱՅԻ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐԸ

Նոր բացուած Մեծ Շուկային մէջ և այլուր արհեստի կամ առեւտուրի խանութ բացող ազգայիններուն ծանուցումները խիստ աժան կը տպուին՝ ի քաջալերութիւն գործերուն վերաբացման։ Բիւզանդիոն, շնորհիւ իր վայելած համակրութեան ընթերցասէր հասարակութեան քով, ծանուցման համար ամէնէն ազդեցիկ միջոց մը կրնայ ըլլալ իրենց համար։

ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ՅԱՌԱՋԱԴԻՄՈՒԹԻՒՆ

ՔՈՆԵԱՔԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Ի ՊԻՐԵՈՆ
ՍՄԲԷԼԻՍ (ԱՅԳԻ)
Ս. Ի. եւ Ա. ՄԷԹԱՔՍԱ

ԱՆԱՐԱՏ ԳԻՆԻՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

Աշխարհի բոլոր մեծ արուեստահանդէսներէն 26 մեծ մրցանակներով 1893ին, 1894ին, 1895ին և 1896ին վարձատրուած քոնեաք։
Պերլին, Ժընէվ, Ամսթերտամ և Գահիրէէն խաչով մեծ մրցանակ, Պուքրէշ, Մօնաքօ Պրիւքսէլ, Բրէմ, Փարիզ, Ս. Սթեֆանօ և Լոնտոնէն առաջնակարգ վկայական։
Անվերս, Վիէննա, Բրակա, Շթութկարտ, Շիքակօ, Պերլին, Ամսթերտամ, Բրէմ, Ս. Սթեֆանօս ու Գահիրէէն ոսկի մէտալեաներ, Պօրտօէն 2 արծաթ մետալեաներ։

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԱՐՔՈՒՆԵԱՅ
Հելլենական կառավարութենէն Ս. Փրկչի արծաթ խաչով, Պարսկական կառավարութենէն Առիւծու և Արեգական պատուանշաններով. Վենէցուէլլան յատուկ պատուանշանով, Պրիւքսէլի միջազգային առողջապահական քոնկրէէն, Փարիզի Ակադեմիի երկրագործական ճիւղէն, և Մարսիլիոյ քաղաքապետութենէն առաջնակարգ տիպլոմով վարձատրուած։
ՏՆՕՐԷՆ Պ. ՍՊԻՐԻՏՕՆ ՄԷԹԱՔՍԱ
Հայթայթիչ Նոյին վեհափառութեանց Թագաւորացն Յունաստանի և Սերպիոյ և Ն. Արքայական Բարձր. գահաժառանգ իշխանին Յունաստանի։ Վաւերացուած Թուրքիոյ, Եւրոպիոյ, Յունաստանի եւ Եգիպտոսի բժիշկներէն եւ քիմիագէտներէն
«Ֆէրտինանտ Ժան», քիմիագէտ ի Փարիզ, Վօն Համմէլ Րօս եւ Հարման իւզն մեծ քիմիագէտ յԱմսթերտամ, Տքթ. Ռուսէֆ (Պուլկարիա), Տքթ. Սթրամթի եւ Պերնարտ Պուքրէշտ։
Բէէր Աբէրի, Սինկրօս եւ Զամպաքօ փաշա Կ. Պոլիս, Ֆօմանոս փաշա եւ Տքթ. Զաճարօլա Եգիպտոս, Տքթ. Օրֆանիտի. Աֆէնթուլի, Գարամաչա, Հաճի Միհալի, Ֆօնսօլա, Ջիննի կալվանի, Մակկա Բրոֆէսորք հելլենական Համալսարանին Աթէնքի։
ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
1,000,000 քիլոկրամ քոնեաք
ՄԻՇՏ ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՊԱՀԵՍՏԻ
15 մթերանոցներու մէջ 420 մեծ տակառներով 800,000 քիլոկրամ
ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆ
35,000 սնտուկ եւ 1000 տակառ քոնեաք, որոնց [illegible] հիւրութիւնը վաւերացուած է քաղաքական [illegible] ներով։
Պ. Պ. Ս. Ի. [illegible] Ա. ՄԷԹԱՔՍԱ
100,000 Ֆրանք կը խոստանան այն [illegible] ցանէ թէ Մէթաքսա քոնեաքը իր մէջ [illegible] կը պարունակէ։
Ընդհ. Թուրքիոյ [illegible] միակ ներկայացուցիչ
ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ
42 ԿԱԼԱԼԱԹԱ ՄՈՄՀԱՆԷ ԹԻՒ 42 — 50—41

L'ANCRE — ԼԱՆՔՐԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՄԲ. 133 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ — 1871ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԳՄԲ. 206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Պ. Կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. եւ արք. Ներքին խորհրդական, Նախագահ
» Ռօտոլֆ Հօեոս, դեր-Նախագահ
» Ժօզէֆ Հօեոս, կայս. եւ արք. Ներքին խորհրդական
» Ֆոլման Նաֆօ » » »
» Անթուան Բրօֆէս տ'Օպէն
Թէօտոր Բոնցէն
Ժան տը Վէնիկ - Ինկէնհայմ
Կառավարական Բոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄՈՒՔ կայս. արք. խորհրդական
Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաճօղլու, ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
Գլխ. Գործակալ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ Կ. Պոլիս, Դօհանճըօղլու խան Թիւ 7

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՊԱՔՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլիոյ և Պոլսոյ միջեւ ճանապարհորդական բեռնող
Անոնցմէ շոգենաւը յունուար 12 ին (Ն. Տ.) Մարսիլիա պիտի ուղեւորի կէսօրէն չորս ժամ յետոյ։
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »
Ուղեւորի եւ ապրանքներու փոխադրութեան, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲՐԳՈՒԼ
Մումհանէ փողոց Թ. 1

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի և Արեւելքի միջեւ բեռնող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Աւմէնիան	10500	Լէֆիբէրին	3500
Քէսդրիան	10500	Բըրժիլն	3000
Լանքասդրիան	9000	Այճէրիան	2500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլըմպիան	8000	Ալպէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատոլիան	2500
Պօստոնիան	8000	Այվարնիան	2500
Ֆլորէնթինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մէնշօ	900
Վալօնիան	3700	Օրօրդօ	800
Ֆլօմինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆափիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1 Ղալաթիա

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի և Միջերկրականի միջեւ բեռնող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիա	3500	Թիպս	2500
Ռամսէս	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնիս	3500	Նէրգիս	2500
Անիպիս	3000	Բերա	2250
Ալօր	3000	Օսիրիս	2250
Անօրիս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3550	Կասքօնի	1500
Ֆարօս	2750	Կիէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
34, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբոլ

ՏՈՔԹՈՐ Պ. ՇԼԻՊՕՆՈՑ
ԿԱՄ
ՀՈԳԵՓՈԽԵԱԼՆ
Թէոֆիլ Կօթիէի էն հետաքրքրաշարժ և իր տեսակին մէջ առաջին սքանչելի վէպ մ'է, կը ծախուի Զագմաքճըլար Եօքուշու Թիւ 29 Յովհան էֆ. Աշճեան գրատունը. գին 4 ղրշ.։

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի և Արեւելքի միջեւ ամէն երկու անգամ բեռնող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Սամարիա	3574
Էդրուրիա	7718	Մարաթոն	2403
Սէրվիա	7391	Ադրիա	2393
Ուրանիա	7268	Սարակոսա	2166
Բավոնիա	5587	Թարիֆա	2246
Սէֆալօնիա	5517	Բալմիրա	2144
Կալլիա	4809	Թրինիտատ	1899
Սայթիա	4557	Մորոգգօ	1855
Ալէբբօ	2143	Պրիթիշ Քուին	735
Քէտար	1876	Քարինդիա	5598
Շէրպուր	1614	Սիլվանիա	5598
Գաթալոնիա	4845	Քամբանիա	12950
Պոթնիա	4531	Լուքանիա	12950

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՇՕԼԻ
գործակատար
Ալիքախատիս խան, Թիւ 4
Ղալաթիա

Բարձրագոյն վարժարանի ուսանող մը կը փափաքի պաշտօն վարել ազգային վարժարաններու մէջ։
Դիմել «Բիւզանդիոն»ի խմբագրատունը։

(58)
ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐԸ

ԿԱՄՔԸ

Եւ այս ա՛յնպիսի փաստ մ'էր որ ընդհանրապէս վերջ կուտար Սըր Ճէյմսի ու Լըրըպուլէի միջեւ բացուած վիճաբանութեանց, ո՛րքան ալ բուռն ըլլային։ Զբօսանաւն Հայմ հասած ըլլալով, տեսնուեցաւ որ անթերի էր, պերճօրէն կահաւորուած, եւ Տիանա առաջարկած ըլլալով պտոյտ մ'ընել Միջերկրականի ծովափանց վրայ, Ուեբբլոյի անդամն առիթէն օգուտ քաղած էր Զմիւռնիա երթալու համար։ Բանի մը շաբաթ իր գեղուհիին հետ անցունելու եւ իր դրամին նորէն տէր ըլլալու հաճոյական միջոց մ'էր այս։ Այն ատենէն ուղեւորութիւնն հանդիսաւոր կերպարանք մ'առաւ։ Անոր վրայ իւ մ'աւելի խօսուեցաւ քան որչափ հաճելի էր Լըրըպուլէյի որ մեծ զգուշութիւն կը բանեցնէր Տիանայի դիրքին պատճառաւ։ Բայց Էմիլի, որ ալ չափ ու սահման չէր գիտեր երբ խնդիրը գեղանի անգլուհիին վրայ ըլլար, սկսաւ ա՛յնպիսի բուռն խօսքեր նետել, որ խելոյն ուղեւորութիւնն աղասպելական համեմատութիւններ ըստացաւ։ Իրիկուն մը երբ իր հօրը տան մէջ կը հարցուէր թէ Միջերկրականի մէջ Տիկին Օլիֆանի նախասիրական նաւահանգիստն ո՞րը պիտի ըլլար, Էմիլի պաղարեամբ հարցուց.

—Բայց միթէ բոլորովին յայտնի չէ՞.

—Ո՞րն է։

—Սիթէ՛ռ։

Այս չարամտութիւններուն՝ զորս Լըրըպուլէ չէր համարձակեր զսպել որքան առ սիրոյ նոյնքան առ ահի, վասն զի կը սիրէր իր աղջիկն եւ անկէ կը զարհուրէր, իրեն համար տանջանք մ'էին։ Եթէ Էմիլի հաւանէր խոստանալու թէ այլեւս իր սայրասուր ճիւղաններով ու սուր ակռաներով պիտի չըղքատէր զՏիանա, անոր պիտի տար ինչ որ ուզէր։ Բայց այս տգեղուհը ծածուկ հեշտութիւն մը կ'զգար, եթէ բըզքտէր այն սիրուն կինն որ ա՛յնքան սուղի կը նստէր իր հօրը տարփանքին։

Այս փոքրիկ հակառակութեան արդիւնքը սա եղաւ որ զուարթ խմբակին մեկնումը փութացուց, եւ առաւօտ մը Էլէն իմացաւ որ Լըրըպուլէ կապոյտ ալիքներուն վրայ կը նաւարկէր Թովիայի հետ։

Այն ատենէն, նորէն սիրտ առաւ, եւ կրցաւ ազատ թռիչ տալ իր կենցաղավարութեան։ Ընդհանրապէս, երբ սրահի մը մէջ կին մ'ուշադրութիւն գրաւէ, բոլոր միւս կիները վայրկենապէս կը սրտմտին, կը յուզուին եւ թուաւոր ակնարկներ կը նետեն յաղթականին վրայ։ Էլէն սա՛ հաղուագիւտ առանձնաշնորհութիւնն ունեցաւ որ եթէ արանց սքանչացումը գրաւեց, կանանց ատելութեան նշաւակ չեղաւ։ Հաճելի էր ամենուն, բայց ամէն ոք կ'զգար թէ չարաչար չէր գործածեր իր այս առաւելութիւնն։ Ասոր էր նեղողամտութիւնն։ Հաշիւ չգրաւ իր վարմունքին մէջ. ինչ որ էր, այն եղաւ, այսինքն կրցածին չափ լաւագոյն։ Միակ փառասիրութիւն մ'ունէր, այս էր իրեն հետ աւելի սերտիւ կապել իր ամուսինը։ Նախանձոտ հոգածութեամբ մ'այս բանին հետամուտ էր եւ սա՛ այլանդակ արդիւնքը ձեռք կը բերէր որ Լուի համար իր սէրը կը կրկնապատկէր, առանց աւելցնելու այն սէրն զոր Լուի կը տածէր իրեն համար։ Իր յատուկ ծուղակին մէջ բռնուած էր, եւ անդադար հոգ տանելով այս սիրուն խարտիշագլխին, մինչեւ զայն պաշտելու յանգած էր։ Լուի ինքն ալ շատ կը սիրէր, բայց քիչ մ'աւելի կը սիրէր քան երբ իրբեւ ամուսին իր հպարտութիւնը կը շոյէր զմունէր այն գովեստներով որոց արժանի կ'ըլլար Էլէն։

Դէպք մը, զոր գիւրլին էր նախատեսել, գեղատի կնոջ ընկերային յաջողութիւնները կասեցուց. յղի մնաց եւ պարտաւորեցաւ ինչ ինչ զգուշութիւններ ի գործ դնել։ Տիկին Էրօյի ուրախութիւնը չափ ու սահման չունեցաւ, եւ Լուի ընդհանուր խանդին հետեւեցաւ մեծ վայելչութեամբ։ Թէեւ տարապայման սէր մը չէր տածեր որդւոյոց համար, սակայն երբ իրեն համար հատ մը, մանաւանդ մանչ մ'ունենալու վրայ խորհէր, մինչեւ ցարդ անզգայ մնացած ջիղ մը կը թրթռար իր սրտին մէջ։ Իր իրական սիրոյ մեծագոյն ապացոյցները տուաւ իր կնոջ։ Երբ իրեն անհաճոյ եղաւ ընկերութեան մէջ երեւիլ իր կնոջ ձեւէ ելած մէջքովը, բոլոր երեկոյթներն անոր քով անցուց։

Էրօ ապարանքին դահլիճն անգամ մ'ալ տեսաւ այն քաղցր մտերմութիւններն որք ամուսնութեան նախաշաւիղն եղած էին, երբ Լուի, որ Էլէնի հրապոյրին պատճառաւ տունէն չէր զատուեր, ա՛յնքան կարճ կը գտնէր ժամանակն անոր քով, որ կէս գիշերին Տիկին Էրօ երբ կը ծանուցանէր թէ պառկելու կ'երթար, Լուի կը գոչէր. «Ի՞նչ շուտ»։ Հիմա թէեւ իր եռանդը նուազած, բայց աւելի արժէք ունէր։ Եթէ մէկ օր ի Սէն-Տընի անցուցած ըլլար իր գործապետներուն մէջտեղ, իր մեծ մօրն ու կնոջ հետ գլուխ գլխի ապրելէն աւելի բուռն հաճոյք մը պիտի կրնար քաղձալ։ Բայց շատ ազնուութեամբ կը տանէր այս առանձնութեան, եւ երբ Էլէն անոր կ'ըսէր.

—Հօս կը ձանձրանաս, Թաարոնն գնա՛, նոր ներկայացում մը կայ.

—Ոչ, կը պատասխանէր, երկար ատեն պիտի ներկայացուի, միասին պիտի երթանք տեսնել։

Այն ատեն կինն անոր ուսերէն կը բռնէր, իր սպիտակ ձեռքով մինչեւ կը շոյէր անոր խարտիշագեղ մազերը, մինչեւ կապոյտ աչքերուն խորն երեսը կը նայէր, եւ ժպտուն ու անխռով տեսնելով զայն, բարեպաշտիկ սիրոյ մը բովանդակ թափով կը համբուրէր։ Անդադար խօսակցութեան նիւթ կը հայթայթէր, որպէս զի չըլլայ թէ Լուի ձանձրանայ։ Շատ կարդացած էր եւ բնականաբար իր երեւակայութիւնը բեղմնաւոր էր։ Հմայքով կը խօսակցէր եւ Լուիի անգործութիւնն զբաղեցնելու կը յաջողէր։ Լուի կ'սքանչանար անոր վրայ, ըմբռնելով ա՛յն ջանքերն զորս ի գործ կը դնէր զինքն զբօսցնելու համար։ Անոր մաքի մշակութիւնը զարմանք կը պատճառէր իրեն։ Ամէն վայրկեան կը խօսէր այնպիսի դէպքերու վրայ զոր ինք կ'անգիտանար եւ ա՛յնպիսի մարդոց վրայ զոր ինք մըտօքէն անգամ չէր անցուներ։ Այսպէս, տակաւ առ տակաւ, յոյժ մեծ գաղափար մը կազմեց իր կնոջ մտաւորական կարողութեան վրայ, եւ մինչեւ իր գործոց ընթացքին վրայ անոր խորհուրդ հարցնելու յանգեցաւ։ Էլէն ժըպտելով կ'ըսէր երբեմն.

—Եթէ Էրօ մեծ հայրդ ճանչցած ըլլար զիս, պիտի փափաքէր իր գրասենեակներուն մէջ պաշտօն մը տալ ինծ...։ Եւ դէչ գործ մ'ըրած պիտի չըլլար, վասն զի ընտիր համարակալ մը պիտի ըլլայի...։

Իր ամուսնոյն վստահութենէն օգուտ կը քաղէր եւ քիչ քիչ խելամուտ կ'ըլլար անոր արուեստին բոլոր ելեւէջներուն։ Ըմբռնեց որ Սէն-Տընիի գործարանին արտադրութեան մէջ, ո՛չ միայն չինութեան խնդիր մը, այլեւ գիներու ելեւէջի խնդիրը կար։ Պրօղինձի գինը բաւական կարեւոր փոփոխութեանց ընդունակ էր, եւ գիներուն բարձրացման կամ անկման համեմատ, արդիւնքը կրնար ըլլալ լաւ կամ գէշ։ Ճարտարութիւնը կը կայանար նիւթեղէն մթերելու մէջ, երբ գիները շատ բարձր չէին, եւ կազմածներ շինելու մէջ որք միշտ սուղ կը ծախուէին։ Բանի մը տարիէ ի վեր պղինձը շատ առատ էր։ Շահերու մեծ աղբիւր մը ցամքած էր արտադրիչներուն համար, յորմէ հետէ երկրագնդիս այլազան ակերը պղնձէ թնդանօթներ շինելէ դադրած եւ պողպատն ընդունած էին։

(Շարունակելի)

Թարգմանիչ Բ. Մ. ՊՕՂԱՃԵԱՆ